

Šiame numeryje:

Sportas: lengvoji atletika Clevelande; Sigito Kraušausko knyga apie penkiasdešimt sportinės veiklos metų išeivijoje. 2 psl.

Ses. Ona Mikailaitės vedamasis - Vėlinės; naujas puslapis vieno seniausių Rytų Europos universitetų - Vilniaus universiteto istorijoje. 3 psl.

„Bičiulystė“: mano vyras Čechėnas; daržovės - mūsų sveikata; dažniau pažvelk į veidrodį. 4 psl.

Gaisras Šv. Antano parapijos bažnyčioje; Palaimintasis Jurgis Matulaitis išgelbėjo šventovę nuo visiško sunaikinimo; Ilgės šventė ir Gedimino mūšis 1320 m. prie Žeimės. 6 psl.

Sportas

* Buvęs Lietuvos vyrų krepšinio rinktinės bei Kauno „Žalgirio“ komandos vyriausiasis treneris Vladas Garastas linkęs manyti, kad šeštadienį Vilniuje vyksiančias Lietuvos krepšinio lygos čempionato rungtynes tarp „Lietuvos ryto“ ir Kauno „Žalgirio“ komandų laimės kauniečiai. Anot jo, Kauno komandos pirmojo penkto žaidėjų yra aukštesnio meistriškumo nei „Lietuvos ryto“. V. Garastas pabrėžė, kad didelis „Žalgirio“ pranašumas — pajėgus vidurio puolėjai. „Lietuvos rytas“ pastaruoju metu labai jau lengvai gyvena. Vilniečiai neturėjo galimybių užsigrūdinti rimtomis kovomis. O juk stipresnis tas, kuris daugiau vargo matęs, tvirtino šiemet savo 70-metį atšventęs garsus krepšinio specialistas.

* JAV NBA čempionato pirmosiose rungtynėse „Portland Trail Blazers“ klubas trečiadienį namie 102:90 įveikė nugalėtojo vardą ginančią „Los Angeles Lakers“ komandą. Į didįjį krepšinį ir Portlando komandą po metų pertraukos sugrįžęs šabonius 220 cm ūgio Arvydas Sabonis, kuriam gruodžio 19 dieną sukaiks 38-eri, per 10 min. pelnė 6 taškus ir atkovėjo 7 kamuolius.

* Pirmąją pergalę NBA iškovojo Žydruno Ilgausko komanda „Cleveland Cavaliers“, sveciuose 98:96 nugalėjusi „Los Angeles Clippers“. Pergalingus du taškus, likus žaisti 2.8 sek., Clevelando komandai pelnė Lietuvos krepšininkas.

Naujausios žinios

* Atsistatydinus savivaldybės valdybos narius, Panevėžiui gresia valdžios krizė.

* „Kauno energija“ baigė derybas dėl Kauno elektros perdavimo.

Istoriniai Vatikano rankraščiai — prieinami visiems

Vilnius, spalio 31 d. (BNS) — Nuo šiol visi norintys galės naudotis Vatikano biblioteka, kuri anksčiau buvo prieinama tik mokslininkams ir profesoriams.

Ketvirtadienį pasaulinė technologijų firma „Hewlett-Packard“ (HP) ir Šventasis Sostas pranešė apie bendrą projektą, kuriuo siekiama suteikti milijonams žmonių galimybę internetu naudotis Vatikano Apaštalo bibliotekos meniniu ir kultūriniu paveldu,

pranešė viešųjų ryšių agentūra „A. Jonkus ir partneriai“. Naujajame Šventojo sosto svetainės (www.vatican.va/) skyriuje nuo šiol bus pateikiamos Vatikano Apaštalo bibliotekoje saugomų rankraščių iliustracijos, kurias anksčiau skaityti galėjo tik mokslininkai ir profesoriai.

Vatikano bibliotekos pradžia siejama su popiežiumi Mikalojumi V (1447-1455), kurio įžymiosios asmeninės kolekcijos pagrindu buvo pradėta formuoti dabartinė biblioteka. 1475 m. popiežius Sikstas VI bibliotekai suteikė teisinį statusą.

Vatikano Apaštalo biblioteka specializuojasi humanitariniuose moksluose (paleografija, istorija, meno istorija, klasikinė literatūra, filologija) ir yra sukaupusi 1.6 mln. leidinių, 8,300 iki 16 amžiaus spausdintų knygų — inkunabulų (iš jų 65 parašyti ant pergamento), 150,000 rankraščių, 300,000 monetų bei medalių ir

100,000 antspaudų.

HP suteiks Šventajam Sostui įrangą, reikalingą padidinti paslaugos pasiekiamumą, apdoravimo ir naudojimosi greitį bei vaizdo apdoravimo ir spausdinimo įrenginius Vatikano bibliotekos fotografijos laboratorijai, kuri yra atsakinga už rankraščių ir straipsnių reprodukciją.

Dėl to tyrinėtojai turės galimybę naudotis labai retų ir vertingų leidinių iliustracijomis.

Vilniuje akyliau ieškoma nelegalių užsieniečių

Vilnius, spalio 31 d. (BNS) — Sostinėje pagausėjus nelegalių migrantų, Vilniaus miesto Vyriausiojo policijos komisariato (VPK) migracijos skyrius sustiprino užsieniečių neteisėto atvykimo į Lietuvą ir buvimo joje kontrolę.

Per 10 šių metų mėnesių nelegalių migrantų Vilniuje aptikta keturis kartus daugiau negu pernai per tą patį laikotarpį.

Šiemet Vilniaus VPK migracijos skyrius įpareigojo išvykti iš Lietuvos 239 užsieniečius, kurių buvimas Lietuvoje dokumentų galiojimo laikas buvo pasibaigęs. Dar 53 užsieniečiai, kurie nelegaliai atvyko į Lietuvą, išsiųsti. 115 užsieniečių apgyvendinta Užsieniečių registracijos centre Pabradaje.

Vilniaus VPK migracijos skyriaus komisarė inspektorė Leokadija Sokolova neigė, kad nelegalių užsieniečių kontrolės sustiprinimas yra susijęs su praėjusią savaitę įvykdytu čekėnų teroro aktu Maskvoje.

Tuo tarpu Lietuvos pasieniečiams būtent dėl šio teroro akto nurodyta sustiprinti dėmesį atvykstantiems iš karo ir kitokių krizių regionų.

Migracijos skyriaus pareigūnai antradienį patikrino ir kai kuriuos Vilniuje esančius kinų restoranus. Restorane „Kinų virtuvė“ rasti du ten dirbantys Kinijos piliečiai, neturėję leidimo laikinai apsigyventi Lietuvoje. Restorano direktorius nubaustas 2,000 litų administracine nuobauda.

veikiantis keliuose valstybėse. Įkaitus Maskvoje paėmė grupę musulmonų ekstremistų, kuriuos kai kas sieja su „al Qaeda“. Tačiau šie užpuolikai buvo Rusijos piliečiai ir šiuo atveju nesvarbu, ar jie turėjo šalininkų užsienyje. Sukilėliai turėjo vieną pagrindinį tikslą — Čėčėnijos respublikos nepriklausomybę, ir vieną aiškų reikalavimą — kad Rusijos pajėgos pasitrauktų iš Čėčėnijos.

Maskvos ligoninėse tebėra 184 buvę įkaitai, nukentėję per teatro, kuriame čekėnų sukilėliai tris dienas laikė paėmę įkaitais 800 žmonių, šturmą, 8 iš jų būklė sunki. Dar tebegydomi 6 vaikai. Kai kurie buvę įkaitai, kurie anksčiau buvo išleisti namo, vėl kreipėsi į ligonines medicinos pagalbos.

Maskva. JAV prezidentas George W. Bush lapkričio pabaigoje atvyks į Rusiją susitikti su jos prezidentu Vladimiru Putinu. Šis viršūnių susitikimas rengiamas vietoje praėjusią savaitę Meksikoje turėjusių įvykti G. W. Bush ir V. Putin derybų, kurios buvo

Didinamos lėšos JAV prezidento vizito saugumui užtikrinti

Policijos departamentui vyriausybė ketina skirti papildomų lėšų, reikalingų viešajai tvarkai užtikrinti per galimą JAV prezidento George W. Bush vizitą Vilniuje.

Finansų ministerija iš Vyriausybės rezervo Policijos departamentui šiam tikslui siūlo skirti 250,000 litų, kurie būtų panaudoti viešajai tvarkai, žmonių ir eismo saugumui užtikrinti per lapkričio 22-23 d. planuojamą vizitą.

Spalio viduryje vyriausybė iš Privatizavimo fondo galimam G. W. Bush vizitui jau skyrė 1.082 mln. litų.

Iš vizitui paruošti jau skirtų lėšų šiek tiek daugiau nei

500,000 litų teks Vilniaus savivaldybei, 250,000 — policijai, apie 200,000 — Vadovybės apsaugos departamentui, 50,000 — priešgaisrinei apsaugai.

G. W. Bush atvykimas dar nėra galutinai patvirtintas, bet jam rimtai ruošiamasi. Be Lietuvos prezidento, su JAV vadovu turėtų susitikti ir Latvijos bei Estijos prezidentai. Be kita ko, Vilniuje planuojama galimybė parodyti JAV prezidentui Lietuvos karių. Lapkričio 23 d. kaip tik minima Lietuvos kariuomenės ir visuomenės diena, per kurią tradiciškai rengiamos iškilmingos rikiuotės. (BNS)

Seimo ryšių su Čėčėnija grupėje — didelis pagausėjimas

Vilnius, spalio 31 d. (BNS) — Į Čėčėnijos problemą dėmesį vėl atkreipusi įkaitų drama Maskvoje sukėlė skirtingą Lietuvos parlamentarių reakciją: antradienį valdančiosios Socialdemokratinės koalicijos frakcijos narys Juozas Raistinskis, smerkdamas įkaitų grobimą, paliko tarpparlamentinių ryšių su Čėčėnijos Respublika Ičerija grupę, tačiau ketvirtadienį prie jos prisijungė 8 parlamentarai iš įvairių frakcijų — ir valdžios, ir opozicijos.

Apie tokį savo sprendimą Seimo pirmininką Artūrą Paulauską informavo konservatoriai Arvydas Vidžiūnas ir Rasa Juknevičienė, liberalas Algirdas Gričius, krikščionis demokratas Algirdas Saudar-

gas, modernusis krikščionis demokratas Artūras Vazbys, socialliberalas Kęstutis Skamarakas bei socialdemokratas Kęstutis Kriščiūnas.

Dabar tarpparlamentinių ryšių su Čėčėnijos Respublika Ičerija grupėje yra 19 narių. Ketvirtadienį grupės pirmininkas Stanislovas Buškevičius ir jos narys Petras Gražulis laišku kreipėsi į Danijos ambasadą, apgailestaudami, jog jos valdžia „pasidavė Rusijos spaudimui“, Kopenhagoje suimdama Maskvos nepripažįstamos Čėčėnijos vyriausybės vicepremierą Achmed Zakajev, kurį Rusija įtaria prisidėjus prie įkaitų grobimo operacijų Maskvoje bei kitų teroristinių aktų organizavimo. A. Zakajev Nukelta į 5 psl.

Seimo nario Petro Gražulio (kairėje) surengtoje spaudos konferencijoje „Apie pasaulinį čekėnų kongresą Kopenhagoje“ dalyvavo Lietuvos nepriklausomos valstybės atkūrimo Akto signataras Algirdas Endriukaitis. Kęstutis Vanaga (ELTA) nuotr.

Dalis Vilniaus kolonijos statinių gražinami Bažnyčiai

Vilnius, spalio 31 d. (BNS) — Ketvirtadienį Vilniaus arkivyskupijai buvo gražinti jai priklausantys pastatai, kuriais iki šiol naudojosi Vilniaus 2-osios griežto režimo pataisos darbu kolonija.

Pasak Teisingumo minis-

„Mažeikių nafta“ šiemet patyrė 173 mln. litų nuostolių

Rusijos naftos milžino „Jukos“ valdomas susivienijimas „Mažeikių nafta“ per devynis šių metų mėnesius pagal JAV visuotinai pripažintus apskaitos standartus (GAAP) patyrė 172.8 mln. litų nuostolių.

Pernai tuo pat metu nuostoliai buvo 162.3 mln. litų.

Liepos pabaigoje tuometiniai „Mažeikių naftos“ vadovai (paskirti JAV bendrovės „Williams“) Nukelta į 5 psl.

Lietuvoje numatomas statybų augimas

Statybų ir nekilnojamojo turto specialistai spėja, jog statybų rinka augs ir kitais metais, o įtakos tam turės jau šiemet susiformavusios palankesnės bankų kreditavimo sąlygos bei nuo 2003-ųjų sausio įsigaliosiantis mokesčių lengvata busto paskolų palūkanoms.

Lietuvos statybininkų asociacijos prezidentas Adakras Šeštakauskas dienraščiui „Verslo žinios“ sakė, kad šiemet statybų rezultatai

nuteikia itin optimistiškai — vasarą, palyginti su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu, statybos ūgtelėjo 25 proc., o per metus statybų darbų apimtys turėtų išaugti apie 10-12 procentų.

Statybų rinka, anot jo, ūgtelėjo dėl to, kad augo Lietuvos ekonomika, tačiau labiausiai — kad dėl bankų konkurencijos sumažėjo paskolų palūkanų normos, tapo palankesnės paskolų gavimo sąlygos, Nukelta į 5 psl.

nių motyvų. Ji tvirtino, kad A. Zakajev nebuvo susijęs su praėjusią savaitę įvykusių įkaitų pagrobimu Maskvos teatre. Trečiadienį A. Zakajev, kuris buvo pagrindinis pranešėjas Pasaulio čekėnų kongrese, suėmė danų policiją, gavusi Rusijos išduotą arešto orderį, kuriame teigiama, kad jis yra susijęs su kraujo praliejimu pasibaigus įkaitų drama Maskvos teatre.

RUSIJA

Maskva. Po įkaitų dramų Maskvoje Rusijos prezidentas Vladimiras Putin sugriežtino savo poziciją dėl terorizmo, sekdamas JAV vadovu George W. Bush pavyzdžiu, tačiau čekėnų separatizmas iš esmės skiriasi nuo rugsėjo 11-osios teroro. Kiekvienoje savo kalboje, kurią sakė po krūvinos dramų Maskvoje pabaigos, V. Putin mėgino sutaptinti Rusijos vykdomą karinę kampaniją Čėčėnijoje ir JAV karą su terorizmu. Rugsėjo 11-osios išpuolius JAV įvykdė tarptautinis teroristų tinklas,

liekant sudėtingas širdies operacijas. Tačiau pernelyg didelės šių medžiagų dozės gali pakenkti kepenų, plaučių veiklai, sukelti vėmimą, atimti žmogaus gebėjimą veikti ir net sukelti mirtį. Rusijos sveikatos ministro Jurij Ševčenko pareiškimas trečiadienį, kad „buvo panaudoti fentanilio dariniai“, bei vokiečių įkaitų tyrimų rezultatai, parodę halotano pėdsakus, leidžia spėti, kad toks mišinys galėjo būti panaudotas. Toks stipriai veikiantis „kokteilis“ galėjo turėti dvigubą poveikį: fentanilis iš pradžių apmarinoti įkaitų ir sprogmeneis ginkluotų pagrobėjų smegenis, o halotanas po to atimti jų sąmonę.

Kopenhaga. Britų aktorė Vanessa Redgrave ketvirtadienį pareiškė, kad aukšto čekėnų pasiuntinio Achmed Zakajev suėmimas Kopenhagoje buvo įvykdytas dėl politi-

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

Roma. Pietų Italiją ketvirtadienį sukrėtus stipriam 5.4 taško stiprumo pagal Richterio skalę žemės drebėjimui, Kampobaso provincijoje įgriuvo vaikų darželio stogas. Per šią nelaimę žuvo 4 vaikai, o dar maždaug 40 mažamečių ir jų auklėtojų liko įkalinti po griuvėsiais, pranešė ugniagesiai. Prieš šį žemės drebėjimą Sicilijoje, kur šeštadienį prasidėjo Etnos ugnikalnio išsi-veržimas, buvo užregistruotas 4.3 taško stiprumo požeminis smūgis.

Paryžius. Specialistai mano, kad per įkaitų išvadavimo operaciją Maskvos teatre galėjo būti panaudotos fentanilio ir halotano dujos, kurios yra gana dažnai vartojami bendrieji anestetikai. Paprastai chirurgijoje šie vaistai naudojami atskirai, bet kartais panaudojami kartu, at-

ruošti dislokacijai Indijos vandenynė Britanijai priklausiančioje Diego Garsijos saloje ir Ferfordo oro bazėje, Anglijoje, sakė pulkininkas Doug Raaberg, pasak kurio, taip bus padidinta JAV puolamoji galia. Kiek 1.1 mlrd. JAV dolerių kainuojančių karų lėktuvų bus išsiųsta į šias vietas, pareigūnas nesakė.

Vašingtonas. Dėl dinamiskos automobilių paklausos JAV ekonomikos metų augimas trečiąjį ketvirtį padidėjo iki 3.1 proc. nuo 1.3 proc. antrąjį ketvirtį, pranešė ketvirtadienį Komercijos departamentas. Viliojami beprocentinio finansavimo pasiūlymais, JAV gyventojai mielai pirkė automobilius, ir asmeninis vartojimas išaugo 4.2 proc. Tačiau ekonomikos plėtra nebuvo tokia didelė, kaip ekonomistai spėjo, be to, ekspertai spėja, kad didžiausios pasaulioje ekonomikos augimas gali smuktelėti paskutinius tris 2002 metų mėnesius, o tai skatina kalbas, kad Federalinis rezervas kitos savaitės susitikime gali sumažinti palūkanų normas.

JAV

Vašingtonas. Didindamos spaudimą Irakui Jungtinės Valstijos dislokuos savo bombonešius „B-2 Stealth“ arčiau Persijos įlankos rajono. Oro pajėgų „B2“ bombonešių brigada antradienį pradėjo

SPORTO

APŽVALGA

LENGVOJI ATLETIKA CLEVELANDE

2002 metų ŠALFASS jaunųjų ir jaunučių lengvosios atletikos pirmenybės įvyko 2002 m. rugpjūčio 14 d., Cuyahoga Community College, Western Campus, Parma, Ohio. Varžybas rengė Clevelando LSK „Žaibas“. Varžybų vadovas ir vyriausias teisėjas buvo Algirdas Bielskas. Vyr. sekretorė — Rita Klirienė, pranešėjas — Algis Gudėnas. Atskirų šakų vyr. teisėjai: bėgimų — Vytautas Klirys, starteris — Petras Taraška, šuolio — Danutė Januškytė-Tuljak, rutulio — Saulius Venclauskas, disko — Simas Kijauskas, ieties ir beisbolo — Kęstutis Civinskas. Pakankamas skaičius teisėjų ir pagalbinių personalo sudarė sąlygas sklandžiam varžybų surengimui. Šuolis į aukštį nebuvo įvykdytas, nes trūko priemonių.

Varžybos vyko šiose berniukų ir mergaičių klasėse: A (Young men & women) 1983—1985 metų gimimo, B (Intermediate) 1986—1987 m., C (Youth) 1988—1989 m., D (Midget) 1990/1991 m., E (Bantam) 1992—1993 m., F (PeeWee) 1994 m. gimimo ir jaunesnių. Šalia to, atskirai buvo pažymėti patys jauniausi „pipirai“ 1996 m. gim. ir jaunesni. Taipogi atskirai pažymėti buvo 1989 m. gimę C klasės berniukai ir 1991 m. gimusių D klasės mergaitės.

Varžybose dalyvavo 39 lengvaatlečiai, visi — LSK „Žaibo“ nariai. Iš jų 26 berniukai ir 13 mergaitės. Nėgana to, kad niekas neatvyko iš kitų vietovių, dar ir nemažai iškilesnių LSK „Žaibo“ lengvaatlečių nedalyvavo varžybose.

Pasekmės daugiausia buvo gana kuklios, tačiau entuziazmo dalyviams nestigo. Iš mergaičių išskirtinos yra metikės Vesta Dvareckaitė (17 m.), visapusiška Tiffany Stempuzytė

(16 m.) ir ilgesnių nuotolių bėgikė Nida Hallal (15 m.). Iš berniukų metiko duomenis turi Aleksas Venclauskas (15 m.) ir šuolininkas Gintautas Civinskas (17 m.), kuris reiškiasi ir ieties metime. Berniukų C klasėje išryškėjo Alvydas Civinskas (14 m.) ir Nicholas Hallal (13 m.).

Pagal nusistovėjusią tradiciją už geriausią pasekmę kiekvienoje klasėje buvo skiriamas žymenys, apskaičiuojant pagal tarptautines vertinimo normas (IAAF 1971). Berniukams A ir B taškai apskaičiuojami pagal vyrų normas, o kitiems berniukams ir visoms mergaitėms — pagal moterų. Pateikiame žymenų gavėjus, nurodant rungį, pasekmę ir taškų skaičių:

Berniukų A — Gintautas Civinskas, ietis (800 g) 36.51 m (119'–9") — 437 taškai.

Berniukų B — Aleksas Venclauskas, rutulys (12 lb.) 10.90 m (35'–9 1/4") — 426 t.

Mergaičių A — Vesta Dvareckaitė, diskas 28.82 m. (9'–6") — 52 t.

Mergaičių B — Tiffany Stempuzytė, šuolis į tolį 4.21 m (13'–9.75") — 479 t.

Berniukų C — Alvydas Civinskas, ietis (600 g) 30.00 m (98'–5") — 599 t.

Mergaičių C — Kristina Petraitytė — rutulys (6 lb.) 8.17 m (26'–9 1/2") — 349 t.

Berniukų D — Joshua Jonaitis — rutulys (6 lb) 8.30 m (27'–3") — 358 t.

Mergaičių D — Daina Chmieleuskaite — į tolį 3.49 m (11'–5 1/2") — 281 t.

Berniukų E — Erikas Venclauskas — rutulys (6 lb.) 7.39 m (24'–3") — 293 t.

Berniukų F — Nicholas Tuljak — beisbolas — 30.18 m (99'–0") — 111 t.

Mergaičių F — Lina Kijauskaitė — į tolį 2.51 m (8'–2.75") — 0 t.

LFK „Lituanicos“ vyrų komandos žaidėjai klubo pobūvyje spalio 19 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. E. Šulaitis nuotr.

GRAŽI „LITUANICOS“ FUTBOLININKŲ PERGALĖ

Kaip antradienio „Draugo“ laidoje trumpai rašyta, „Lituanicos“ vyrų futbolo komanda praėjusį sekmadienį suklebė serbų futbolininkus net 6–1. Pirmame kėlinyje pelnyti keturi įvarčiai jau buvo užtikrinę mūsiškiams pergalę. Tačiau po pertraukos pridėjus dar du įvarčius, lietuvių laimėjimas buvo dar labiau išpūdingesnis.

Lietuvių komanda prieš serbus žaidė tikrai gražiai ir su dideliu entuziazmu. Gerai, kad buvo stengiamasi žaidimą organizuoti per krašto puolelį, kad anksčiau nelabai būdavo daroma. Puolant aikštės

viduriu anksčiau mūsiškių žygiai dažniausiai būdavo netiek efektingi ir lietuvių ekipa paskutiniu metu pelnydavo mažai įvarčių.

Sekmadienio rungtynėmis turėjo būti užbaigtas rudens rato pirmenybinių sezonas. Tačiau lietuviams yra likęs dar vienas atidėtas susitikimas — prieš lygos ir JAV mėgėjų taurės laimėtojus — lenkų „Eagles“ futbolininkus.

Kadangi „Eagles“ klubo vadovas — Joe Zyza yra „Metropolitan“ lygos prezidentas, jis šioms rungtynėms paskyrė ne lapkričio 3 d. (kadangi tai

buvo pirmosios atidėtos rungtynės), bet lapkričio 10 d., anksčiau nei pasirenkant silpną varžovą — „major“ diviziono naujokus „Sockets“ futbolininkus.

Todėl oficiali paskutinio pirmenybių susitikimo prieš „Eagles“ data lapkričio 10 d. 2 val. p.p., aikštėje prie PL centro Lemonte.

„Lituanicos“ ekipa su 22 taškais ir 21–7 įvarčių santykiu aiškiai pirmauja „major“ divizione. Antroje vietoje eina „Vikings“ 14 tšk., o trečioje „Eagles“ — su 13 tšk. Tiek pat taškų turi ir „Maroons“, tačiau jie jau yra sužaidę visas rungtynes.

REIKĖS UŽBAIGTI NUTRAUKTA SUSITIKIMĄ

Taip pat tas pats „Metropolitan“ lygos prezidentas Joe Zyza pranešė, kad „Lituanica“ reikės baigti žaisti anksčiau šį rudenį Lemonte įvykusį susitikimą prieš „Vikings“ komandą.

Jis, kaip žinome, dėl „Vikings“ žaidėjų agresyvios laikysenos buvo nutrauktas likus 30 min. iki jo pabaigos, esant 2–0 lietuvių naudai. Lietuviams pagrįstai buvo užskaityta pergalė ir duoti 3 taškai.

Tačiau dabar kuomet „Eagles“ blogai sekasi, jų vadovas pagalvoja, kodėl nepabandyti jam palankų variantą: paskirti sužaisti tas 30 minučių ir galvoti, jog tokiu būdu „Lituanica“ praras bent 2 taškus.

Todėl jis paskyrė tas 30 minučių žaisti ne Lemonte, bet „Maroons“ aikštėje — neutralioje vietoje Elmwood Parke, IL. Jos numatytos ketvirtadienio vakare, lap-

kričio 7 d., 7 val. vak. (priešvieš). Kadangi tai bus anksčiau nei rungtynių tase, tai jose galės rungtyniauti tik futbolininkai žaidę tame nutrauktame susitikime. Beje, iki tų varžybų nutraukimo dėl raundonų kortelių „Vikings“ turėjo 9, o „Lituanica“ 10 futbolininkų aikštėje. Su tiek pat žaidėjų turės komandos pasirodyti ir lapkričio 7 d. rungtynėse.

„LITUANICOS“ POBŪVIO PRISIMINIMAI

Dar atmintyje yra gyvas 52-ųjų LFK „Lituanicos“ metinių paminėjimo pokylis, surengtas spalio 19 d. PL centro didžiojoje saleje. Šis renginys sutraukė gana didelį svečių būrį, nežiūrint, kad tuo pačiu laiku vyko ir daugiau lietuvių susibūrimų. Atrodo, kad futbolo mėgėjai bei entuziastai jau yra taip susigvyvenę su tradiciniais rudens pokyliais, jog nebenori jų praleisti. Ypačiai, kuomet žino, kad futbolininkų renginiai visada būna linksmi bei įdomūs.

Šiame renginyje šalia kitų

svečių teko sutikti ir vieną ypatingą asmenį — tai dr. Romualdas Kašubas. Šis vyras, kartu su savo žmona Nijole, lankosi visose „Lituanicos“ futbolo rungtynėse, nežiūrind kur jos bebūtų žaidžiamos.

Nors dr. R. Kašuba gyvena toliau nuo Čikagos — St. Charles, IL, tačiau visur susipažįja. Jis net buvo nuvykęs į Kauną, kuomet ten žaidė Lietuvos ir Vokietijos rinktinės. Tai proga, Kauno Technikos universitetui jis nuvežė ir nemažą vertingų knygų, nes Romualdas yra gavęs iš šios

mokslo įstaigos garbės daktaro laipsnį.

Šiaip dr. Romualdas užima aukštą pareigą Northern Illinois universiteto. Jis yra šio universiteto inžinerijos ir inžinerinės technologijos kolegijos dekanas. Jis šiame universitete yra įsteigęs dvi stipendijas studentams iš Lietuvos. Smagu, kad tokie žymūs žmonės, kaip dr. R. Kašuba su žmona Nijole domisi ir lietuvių futbolu ir jį pagal galimybes remia. Tik tokių asmenų reikėtų gerokai daugiau!

E. Š.

KNYGA APIE IŠEIVIJOS SPORTĄ

EDVARDAS ŠULAITIS

Dabar išėivijos lietuviškų knygų leidyba yra sumažėjusi iki minimumo. O sportą liečiančių leidinių čia reikia su žiburiu ieškoti. Jau praėjo 16 metų, kai Kanadoje buvo išleista didžiulė knyga, pavadinta „Išėivijos lietuvių sportas“ (ją suredavo Kęstutis Čerkeliūnas, Pranas Mickevičius ir Sigitas Krašauskas).

Dabar torontietis Sigitas Krašauskas prisistatė su nauja knyga, pavadinta „Penkiasdešimt sportinės veiklos metų išėivijoje“. Tai 326 puslapių turintis didoko formato leidinys, kietais viršeliais, gana geros reprezentacinės išvaizdos. Jo planke matome dail. Telesforo Valiaus iliustraciją su „50“ numeriu ir 2001 metų data.

Reikia pasakyti, jog ši knyga turėjo pasi-odyti praėjusių metų vasarą, kada Toronte vyko Šiaurės Amerikos Lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos 50-mečiui skirtos žaidynės ir minėjimas. Taigi, kaip matome, leidinys gerokai pavėlavo ir šioje knygoje dar yra rašoma apie tas žaidynes bei patį minėjimą.

Knygos autorius įžanginiame žodyje teigia: „Knyga, yra sakoma, geriausia sau-

PENKIASDEŠIMT SPORTINĖS VEIKLOS METŲ IŠEIVIJOJE

FIFTY YEARS IN THE ATHLETIC MOVEMENT AMONG THE LITHUANIANS IN EXILE

SIGITAS KRAŠAUSKAS

gykla, kuri užregistruota gyvenimo patirtį išlaiko atčiai. Sekant praeitį, gyvenimo pulsas sustiprintas palikta patirtimi, duoda galimybių mažiau klysti ir greičiau, geresniu keliu kopti užmojų viršūnėn...“

Leidinio turinys gana margas: jis sulipdytas iš atskirų fragmentų. Įdėta rašinių anksčiau spausdintų periodikoje, yra daug aprašymų apie labai nevienodos reikšmės įvykius. Kaip atrodo, autorius daugiau žinojo apie Kanadoje vykusį sportinį gyvenimą, tai jis jį čia daugiau ir aprašė. Nemaža sus-

pašvėsta Kanadoje viešėjusiems Lietuvos sporto vadovams ar jų komandoms paminėti. Nėra paslaptis, kad Amerikoje jų lankėsi gerokai daugiau ir gal žymesnių, tačiau jų knygoje nerandame. Tačiau žinant, jog knygos rėmėjai, kurie sudėjo daugiau negu 10,000 dolerių yra iš Kanados, tai šį pasirinkimą galima suprasti.

Knyga dviejomis kalbomis

Nors ši knyga yra gana didelė, tačiau lietuviško teksto nėra labai daug. Autorius kodėl panor viską išspausdinti dviejomis (lietuvių ir anglų) kalbomis, lietuviškose knygose tai nėra įprasta. Iki šiol būta atsitikimų, kad mūsų knygose angliškai suglaustai nupasakojamos svarbesnės lietuviško teksto vietos arba duodamos santraukos. Čia tai padaryta taip: vienas puslapis spausdinamas lietuviškai, o kitas — angliškai, tai gerokai kliudo sekti knygos turinį.

Rašoma, kad vertimas anglų kalbon yra Algimanto K. Krašausko. Daug kur tai nėra pažodis vertimas, o lais-

Skyrelis apie spaudą

Knygoje skyrelis, pavadintas „Spauda ir leidiniai“. Jam, jeigu gerai suskaičiavau, pašvėsta 9 psl. lietuviškai ir tiek pat angliškai, tačiau angliško teksto daugiau, nes lietuviškame prikaišiota ir nuotraukų su parašais (irgi abiejomis kalbomis).

Šis skyrius galėjo būti informacinis, pasitarnaujantis mūsų sporto istorijai, jeigu būtų daugiau faktų ir išsamesnės medžiagos. Čia sunku sužymėti visus pasigistus dalykus. Tačiau reikia bent keltą jų nurodyti.

Yra rašoma, kad dienraštis „Draugas“ Čikagoje, vienišelis laikraštis nuo sportinės veiklos Šiaurės Amerikoje (pokario metų) pradžios ir dabar, savo sporto apžvalgos spalapyje spausdina aktualiausias sporto žinias. Čia suminėti 3 asmenys, kurie ilgiausiai skyrių redagavo. Tačiau neminima, kada šis skyrius buvo įsteigtas, kas buvo jo steigėjai, pirmieji redaktoriai ir t.t. Ne pro šalį būtų buvę išvardinti visus šio skyriaus redaktorius ir jų darbo perio-

DRAUGAS (USPS-161000) THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.
El-paštas: administracija@draugas.org
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbarne lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

MARIUS KATILIUS, M.D.
CHIRURGAS
Trūkio, tulžies pūslelės, krūtys, žarnyno, endokrinologinė ir laparoskopinė chirurgija.
300 Bamey Dr., Suite A
Joliet, IL 60435
Tel. 815-744-0330;
lietuviškai 815-744-8230
www.centerforsurgeryandbreasthealth.com

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai primami absoliučiai punktualiai. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

Nijolė ir dr. Romualdas Kašubos „Lituanicos“ klubo pokilyje Lemonte, 8.m. spalio 19 d.

LFK „Lituanicos“ šių metų pasižymėjęs futbolininkas Danas Smulky (kairėje) pokylio PLC metu, Lemonte, gavo Žukauskų šeimos apdovanojimą. Viduryje — klubo pirm. Albertas Glavinskas ir Irena Žukauskienė.

dus. Tai būtų didelė pagalba tiems, kurie ateityje rašys išsamią sporto istoriją (gal Lietuvoje?).

Be to, minima, kad sporto skyrius yra turėję „Tėviškes žiburiai“, savaitraščiai „Dirva“, „Darbininkas“, „Nepriklausoma Lietuva“ ir kiti, o taip pat ir mėnraštis „Pasaulio lietuvis“. Jeigu „Tėviškes žiburį“ vienas bendradarbis ir sporto redaktorius yra minimas tai kitų ne. Skaitytojas taip pat turės paklausti, kas tie kiti leidiniai. Negi apie juos nebuvo galimybių sužinoti ir jų bent redaktorių pavardes ir pranešti? Taip pat

kurgi dingio Fizinio Auklėjimo ir Sporto komiteto (FASK), leistas laikraštis „Sporto žinios“. Šioje knygoje minimas tik jį pakeitęs gražusis „Sportas“?

Čia pasitenkinsime tik šiais keliais mūsų pastebėjimais. Tačiau šiaip ar taip šis leidinys vis tiek yra svarbus ir reikšmingas. Jis galės tarnauti tiems, kurie ateityje tyrinys lietuvių sporto veiklą Amerikoje.

Knyga gaunama, kreipiantis į jos autorių leidėją Sigitą Krašauską, 32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario M6S 4R5, Canada; tel. 416-766-5367. Kaina — 25 dol.

NAUJAS PUSLAPIS VILNIAUS UNIVERSITETO ISTORIJOJE?

Spalio 10 dieną pagaliau įvyko seniausias Lietuvoje aukštosios mokyklos — Vilniaus universiteto — rektoriaus rinkimai. Kiek keista, kad didieji Lietuvos dienraščiai labai šykščiai informavo apie šį įvykį. Atrodo, kad Lietuvos žurnalistas, kurių didžioji dalis yra baigusi būtent Vilniaus universitetą, šios aukštosios mokyklos likimas rūpi nedaug. Bent jau mažiau nei eilinis ekonominis nusi-kaltimas ar kurio nors nusi-kaltamojo pasaulio „autorite-to“ likimo vingis. Kita vertus, žiūrint į jaunų žmonių eiles, kurios kiekvieną vasarą nusidriekia ties aukštųjų mokyklų durimis, rodo, jog aukštasis išsilavinimas dabartinėje Lietuvoje visuomenėje įgauna vis didesnę prestižą.

Aišku, galima būtų spėti, kad mažas visuomenės dėmesys, kas vadovaus artimiausius penkerius metus Vilniaus universitetui, rodo, kad mažai kas tikisi, jog šios institucijos ateitis priklausys nuo jos vadovo asmenybės. Pokomunistinėje Lietuvoje giliai įsišaknijęs mitas, kad visos aukštojo mokslo problemos yra per menko jo finansavimo problemos. Kita vertus, net kelis metus Vilniaus universitetas gyvavo be nuolatinio rektoriaus, ir tarsi nieko neatsitiko. Skandalingai ilgas tarpvaldis nepatraukė visuomenės dėmesio, nepaisant to, kad seniausios Lietuvoje aukštosios mokyklos kasmetinis biudžetas pakankamai įspūdingas — daugiau nei 100 milijonų litų, jame mokosi net 21,000 studentų, o dėstytojų personalo ir administracijos — pusantro tukstantio. Jei Seimas nebūtų patvirtinęs naujo universiteto statuto, kuriame numatyti griežti rektoriaus rinkimų terminai, tarpvaldis veikiausiai būtų dar užsitęsęs. Iš esmės tai būtų rieškė buvusio rektoriaus, aktyvaus kovotojo prieš NATO, R. Povilonio įtakos išlaikymą.

R. Povilonio valdymas Vilniaus universitete tęsėsi visą dešimtmetį. Per tą laiką niekas nedrįso rimčiau mesti jam iššūkio, nors būta įvairiausių konfliktų. Pavyzdžiui, R. Povilonis sugebėjo privatizuoti nemazą universiteto turto dalį, brangiai savo darbuvietai parduoti asmeninį automobilį, išrūpinti šiltnamio sąlygas žmonos vadovaujamam Moterų studijų centrui. Universitetas nuolat gavo finansavimą iš valstybės, bet kartu reikala-vo visiškos autonomijos finansiniuose sandoriuose. Autono-

mija, dangstoma akademines laisvės skraiste, labai dažnai panašėjo į rektoriaus monarchijos kūrimą. Kai R. Povilonis kandidatavo į Lietuvos prezidentus, universitetas apskritai buvo virtęs jo rinkimų štabu, o rinkimų kampanijos organizavimu rūpinosi universiteto reikalų tvarkytojas S. Sunelaitis. Kuo buvęs rektorius labiau įsitraukė į politiką, tuo mažiau jo rūpesčio teko akademiniams reikalams.

Deja, situacija nepagerėjo ir po formalaus R. Povilonio pasitraukimo. Laikinais rektoriaus pareigas ėję B. Juodka ir S. Vengrys jautėsi nesvarumo būsenoje. Kurį laiką jie labiau priminė R. Povilonio pavaldinius nei universiteto vadovus. Tiesa, pastarojo įtaka universitete palaipsniui silpo. Veikiausiai dėl to R. Povilonis rektoriaus rinkimuose rėmė Matematikos ir informatikos fakulteto dekaną F. Ivanaus. Juodka, kiek ironiškai prieš rinkimus skambėjo Švietimo ir mokslo komitetui vadovaujancio buvusio rektoriaus kalbos apie radikalių permainų būtinybę universitete. Tiesa, jo kritiniai argumentai pagrįsti, tačiau blogi įpročiai, formuoti universitete dešimtmečiais, negali būti išrauti akimirkiniu. Visgi R. Povilonio pirksmą F. Ivanauskui (kuris, kiek žinau, puikiai tvarkosi savo fakultete) nepadėjo. Spalio 10 d. 45 iš 60 Senato narių balsavo už biochemiką, 59 metų profesorį B. Juodką.

Kaip turėtume vertinti tokį Senato pasirinkimą? Labai sunku pasakyti, nes abiejų pretendentų programos buvo iš esmės panašios. Abu jie drąsiai įvardijo skaudžias universiteto problemas: supras-tėjusių studijų kokybę, akademinių bendruomenės nebuvimą, didžiulį atotrūkį tarp studentų ir dėstytojų, apgailėtinius dėstytojų atlyginimus. B. Juodka dar atkreipė dėmesį į pavojingą specializacijų susmulkėjimą universitete. Šiuo metu čia yra net 198 specializacijos, dažnu atveju jos kuriamos ne pagal studentų ar darbdavių poreikius, o pagal dėstytojų pomėgius. Abu pretendentai sutarė, kad reikalinga administracijos reforma universitete, taip pat, kad pastaroji turi būti nuosekli, apgalvota. Senatas pasitiekimą išreiškė tuo, ką geriau pažįsta. Veikiausiai toks pasirinkimas teisingas, nes, priešingu atveju, matematikai būtų netekę veiklaus dekaną. Deja, jo energijos vargu ar

Melancholiškas ruduo parke...

Elitos nuotrauka.

būtų pakakę išsprogdinti susikaupusias negeroves.

Veikiausiai teisūs tie, kurie sako, kad seniausia Lietuvoje universiteto gyvenime vargu ar bus esminių permainų. Šiandien docentas į rankas gauna kiek daugiau nei 1,100 litų, dėstytojas asistentas — apie 600 litų. Atsižvelgiant, kiek laiko ir energijos dėstytojas yra investavęs į savo profesiją, tokie atlyginimai yra juokingi. Dauguma dėstytojų priversti ieškotis papildomų uždarbio šaltinių. Nesant normaliai kreditavimo sistemai, studentai taip pat priversti dirbti nekvalifikuotus darbus. Taigi susidaro kvaila situacija: dėstytojai apsimeta, kad dėsto, studentai apsimeta, kad moko, o iš tiesų visų mintys sukasi, kaip užsibirbti pragyvenimui. Kitas dalykas, tie, kam yra tekę turėti reikalų su universiteto administracija, patyrė jos nelankstumą ir biurokratizmą. Šioje srityje reformos verkiant reikalingos. Tačiau ar naujasis rektorius ryšis būtinoms reformoms, kurios prieš jį gali būti teikti prie dabartinės situacijos pripratusią profesūrą bei administraciją? Spėju, kad veikiausiai bus pasitenkinta smulkiosiomis reformomis ir bandymu pramušti daugiau lėšų iš biudžeto. Deja, kol universitete neprasidės tikros permarnos, įrodyti politikams dotacijų didinimo būtinybę bus nelengva. Tiesa, galbūt pernelyg nuvertinu naujojo rektoriaus galimybes, galbūt 2002 metų spalio 10 diena taps naujojo universiteto gyvenimo puslapio pradžia. Labai to norėtusi, nes akademija yra vienas iš stiprios valstybės pamatų.

Andrius Navickas

LIETUVOS KAIMYNAI

E. RINGUS

Susisieki-mo klausimas tarp Rusijos ir Kaliningrado srities rūpi daugeliui, nes įstojimas į NATO ir Europos Sąjungą artėja. Lietuvai šis klausimas ypač svarbus, ir rasti sprendimą be komplikacijų nėra lengva. Kaimynas už rytinės sienos vėl bus ne Baltarusija, bet Rusija, ekonomiai ryšiai su rytiniu kaimynu augs, priklausomumas energijos šaltiniams didės. Per Vilnių į Rusijos platybes ir pagrindinius miestus — Maskvą bei St. Peterburgą — vėl eis dvi sausumos magistralės. Netolimoje ateityje prisidės trečia — Baltijos magistralė.

Be geležinkelio, viešelių ir oro susisieki-mo dar yra viena priemonė — Baltijos jūra. Šis kelias buvo diskutuotas paskutinėje Rusijos apsaugos ministro S. Ivanov kelionėje į Karaliaučių. Kaliningrado sritis, kaip karinė bazė, dabartinei Rusijai nėra tiek svarbi, nepaisant, kad Maskva prarado uostus: Rygą ir Taliną. Todėl srities karinio uosto administravimas atiduotas transporto ministerijai. Iš tolimųjų rytų uostų į Kaliningradą bus perplukdyti keltai, galintys talpinti po 240 asmenų ir 120 mašinų. Kelionė tarp Kaliningrado ir Peterburgo užtruks 32 valandas. Tokiu būdu keliautojai galės pasirinkti keliauti oru, žeme ir jūra. Pasirinkimas priklausys nuo kainų. Kaliningradiečiams tas labai svarbu, nes šios srities ekonominis lygis yra žemiausias buvusioje sąjungoje. Šiuo metu maršrutas geležinkelio kainuoja 1,400 rublių, užsitiesia 20 val., skrydis 1,40 val. ir kainuoja 1,200,300 rublių. Gubernatorius pra-

neša, kad kasmet geležinkelį naudojo 960,000, mašinomis važiuo 560,000, lėktuvais skrido 105,000 asmenų.

Baltarusijos įsijungimas į Rusiją kiek sulėtėjo. Baltarusijos prezidentas A. Lukašienka spaudos vadinamas „batkatėvas“, nepatenkintas kai kuriomis Putin sąlygomis. Labiausiai jam nepatinka faktas, kad, pranykus Baltarusijos šaltiniams didės. Per Vilnių į Rusijos platybes ir pagrindinius miestus — Maskvą bei St. Peterburgą — vėl eis dvi sausumos magistralės. Netolimoje ateityje prisidės trečia — Baltijos magistralė.

Be geležinkelio, viešelių ir oro susisieki-mo dar yra viena priemonė — Baltijos jūra. Šis kelias buvo diskutuotas paskutinėje Rusijos apsaugos ministro S. Ivanov kelionėje į Karaliaučių. Kaliningrado sritis, kaip karinė bazė, dabartinei Rusijai nėra tiek svarbi, nepaisant, kad Maskva prarado uostus: Rygą ir Taliną. Todėl srities karinio uosto administravimas atiduotas transporto ministerijai. Iš tolimųjų rytų uostų į Kaliningradą bus perplukdyti keltai, galintys talpinti po 240 asmenų ir 120 mašinų. Kelionė tarp Kaliningrado ir Peterburgo užtruks 32 valandas. Tokiu būdu keliautojai galės pasirinkti keliauti oru, žeme ir jūra. Pasirinkimas priklausys nuo kainų. Kaliningradiečiams tas labai svarbu, nes šios srities ekonominis lygis yra žemiausias buvusioje sąjungoje. Šiuo metu maršrutas geležinkelio kainuoja 1,400 rublių, užsitiesia 20 val., skrydis 1,40 val. ir kainuoja 1,200,300 rublių. Gubernatorius pra-

neša, kad kasmet geležinkelį naudojo 960,000, mašinomis važiuo 560,000, lėktuvais skrido 105,000 asmenų.

Ukrainiečių opozicija jau praėjusią vasarą bandė praveisti referendumą, klausdama piliečių: „ar nereikalauti prezidento atsistatydinimo“? Šis žingsnis opozicijai nepavyko. Todėl pradedant rugsėjo 5 dieną, pradėtas organizuoti masinis judėjimas prieš prezidentą su šūkiu: „Kelkis, Ukraina!“.

Nukelta į 5 psl.

Vėlinės

Mes, lietuviai, lyg ir peršokam Visų Šventųjų šventę, skubėdami švęsti Vėlines. Vėlinės dvelkia kažkokia senovine mistika, surišta su rudenine gamtos melancholija, kuri labai miela lietuviui širdžiai. Vėlinėse suartėja du skirtingi pasauliai — Šiapus ir Anapus — gyvieji susitinka su mirusiais.

Lietuvoje Vėlinių dieną visa tauta, nešina gėlėmis, vainikais, žvakutėmis, pajuda kapinių link. Net 50 metų sovietų vykdomo religijos varžymo neišdildė lietuvių širdyse ilgesio pagerbti savo mirusius. Tie papročiai išliko gyvi ir išieivijoje.

Etnologai mums aiškina, jog lietuviai šventė Vėlines nuo labai senų, prieš-krikščioniškų laikų. Žemdirbių tauta, nuvežusi derlių, susirinkdavo padėkoti protėviams, su jais pabūti, juos pavaistinti ir drauge su jais puotauti. Mat buvo tikima, jog senolių vėlės pasilieka arti savo buvusių gyvenviečių arba pereina į medžius.

Ši senovinė mirusiųjų pagerbimo diena nebuvo liūdesio šventė. Senų laikų lietuviai mirusius laidodavo giraitėse ar medžiais apaugusiose kalvelėse, be jokių akmeninių antkapių. Ant vyro kapo pasodindavo beržą arba ąžuolą, ant moters kapo moterišką medį — liepą ar pušį. Krikščionys atėjus, užtruko lietuvių prijaukinti prie papirpinių kapinių. Ir tai jie buvo linkę kapus paženklini mediniais kryžiais ar kitais medžio drožiniais. Posovietinėje Lietuvoje įsigalėjo kapų puošimo rungtyniavimas — kas pastatys puošnesnį paminklą, kas gražiau kapą išpuoš. Ir išieivijoje tokios konkurencijos pasitaiko.

Krikščionybė užtvirtino jau ankstesnį lietuvių tikėjimą, kad jis gali bendrauti su savo mirusiais, kad jie reikalingi gyvųjų pagalbos, o gyvieji reikalingi mirusiųjų globos. Būdingiausias lietuvių tautosakos apie mirusius bruožas, kad jie sugrįžta, kad jie tebesirūpina gyvųjų artimųjų reikalais, jų likimu, kad gali teigiamai paveikti jų gyvenimą, duoti gerą derlių. Mirusiųjų baimės senovės lietuvių neturėjo. Jie buvo persunkti gilia pagarba savo mirusiems, kaip, pavyzdžiui, kiniečiai ir keltai.

Krikščioniškasis Vėlinių šventimas atsirado palyginti vėlai, daugmaž pirmojo krikščionybės tūkstantmečio pabaigoje Mišparų už mirusius giedojimą paskirtą dieną įvedė benediktinų Kluny vienuolyno abatas šv. Odilas. Bet iš tikrųjų mirusieji buvo gerbiami nuo pat krikščionybės pradžių. Kristaus kapas ir jo mirus vieta buvo laikomi didėleje pagarboje. Katakombose Romos krikščionys, laidodavo savo mirusius, paženklindami jų poilsio vietą ir, juos meldami, prašydavo jų užtarimo. Iš šių kapų papuošimo kilo krikščioniškasis menas. Katakombose rastas pirmasis Kristaus atvaizdas — Gerojo Ganytojo paveikslas. Krikščionys tikėjo, jog mirusieji — ypač galvas paguldė dėl Kristaus — gali užtarti gyvuosius ir jų užtarimas galingas pas Dievą. Gyvieji taip pat privalo melstis už mirusius, kad jie būtų greičiau išlaisvinti iš skaisttvoklos. Vėliau teologai tai pavadino „šventųjų bendravimu“ — abipusis gyvųjų ir mirusių ryšys nenutrūksta.

Šv. Augustinas dažnai sakydavo, jog šiame pasaulyje žmogus negali rasti ramybės: jį nuolat sudrumscia pasaulio audros, piktoji dvasia ir nerimstanti žmogaus širdis. Tikroji ramybė ateina tik antkapije, kur niekas jau dvasios nevargina, ji ilsisi Dieve. Todėl ir meldžiamės už mirusius: „Amžinajai atilsį duok mirusiems, Viešpatie!“

Lietuviams kapinės nėra baugi vieta, bet grožio, ramybės, dvasinės atgaivos vieta, kur galima atitrūkti nuo kasdienos skubos ir susimąstyti. Ir šimtmetį lankydami bei puošdami savo mirusiųjų kapus, neužmirškime už juos pasimelsti, užprašyti šv. Mišias. Mes, katalikai, esam laimingi, kad galim tokiu būdu padėti savo mirusiems. Mūsų širdis gavina viltis, jog jų gyvenimas atbaigtas dieviškoje šviesoje ir ramybėje, kur jie mūsų laukia. Tuo ir pirmieji krikščionys skirdavosi nuo pagonių, nes krikščioniškose laidotu-vėse nebūdavo beviltiško raudojimo, paskendimo netekties skausme, o rimtis, susikaupimas, viltis, malda. Pasaulis, kad ir kaip besistengdamas, mirties nusikratyti negali. Visos religijos žmogui primena Anapus pasaulį. Mums, krikščionims ir katalikams, tą Anapus pasaulį nušviečia prisikėlusio Kristaus šviesa. Todėl ir Vėlinės mums turi būti ne liūdesio, o vilties šventė.

BĖGIMAS IŠ LIETUVOS

SAULĖ K. JAUTOKAITĖ

Nr.7

Po kurio laiko jis sugrįžo, vedinas jaunu belaisviu (tikrai nežinau, ar jis buvo ukrainietis, ar rusas), nesenai baigusiu medicinos mokslus. Tas daktaras mane apžiūrėjo ir abu, nieko nepasakė, išėjo. Kitą dieną vėl pasirodė tas pats daktaras, nešinas „špricu“. Ir taip jis mane lankė kiekvieną dieną. Aš, pamatiusi jį ateinantį, labai bijojau, nes žinojau, kad jis man durs. Taip buvau subadyta nuo tų kasdieninių švirksčių, kad nebebuvo sveikos vietos kur bedurti. Dabar būtų įdomu sužinoti, kokius vaistus jis man leisdavo.

Vieną dieną mūsų kambario gyventojai nutarė mane pavaistinti. Kas turėjo bulvių, kas taukų — iškepė bulvinius blynus. Kai kepė labai skaniai kvepėjo, o kai man davė val-

gyti, ne tikrai negalėjau jų praryti, bet ne pažiūrėti į juos. Matyt, buvau tikras ligonis. Tai buvo vienintelis kartas, kada tikrai neturėjau apetito.

Vargais negalais pradėjau išsikrapštyti iš tos ligos. Orui sušilus kovo mėnesį, jau lanksčiau po lauką su vaikais.

Pavasariui atėjus, iš atkirtųjo barako mus visus perkraustė į pagrindinę belaisvių stovyklą. Visi lietuviai gyvenome viename barake, keliuose kambariuose. Kiek prisimenu, mūsų kambarį gyveno Juozas ir Elena Pajuodžiai, Gelgaidienė su vaikais, kurių Vincukas buvo mano metų vyras ir žmona Vilimai, mūsų šeima — mama su keturiais vaikais, mamos sesuo teta Marija, o tėveli, kaip minėjau, buvome praradę bekeliadami. Kambarįje prie sienų

stovėjo dviaukštės lovos, viduryje kambario — stalas su kėdėmis. Prie durų buvo geležinė krosnis, kuria naudojosi viso kambario gyventojai. Iš bendros virtuvės eidavome parsinešti valgio. Geriausiai prisimenu manų kruopų su razinomis sriubą, truputį pasaldytą ir pabaltintą. Jeigu tas sriubos likdavo, galėdavome eiti pakartoti. Belaisviai buvo tokie mandagūs, kad pirma leisdavo moteris ir vaikus, o kas likdavo, patys eidavo pakartoti tos sriubos davinį. Sesuo Regina taip buvo nusilpusi, kad iš lovos nebeišlipo, bet tos sriubos nevalgė. Nežinau kodėl, bet ta sriuba ją nupurtydavo. Šalia stovyklos duodamo maisto, mudu su broliu gaudavome vokiškas maisto korteles. Nuėjė į Sontos miestelio parduotuvę, už tas korteles parsinešdavome duonos, sviesto, pieno, kiaušinių ir cukraus.

Vieną dieną kaimynystėje gyvenantys ūkininkai atvažiavo į stovyklą pasižiūrėti dar-

bininkų. Sesutes Janiną ir Reginą išsivežė vienas ūkininkas iš artimiausio kaimelio, esančio stovyklos pakalnėje. Tai buvo tikras išganymas joms, nes jų šeimininkė buvo labai gera. Jos dirbo namų ruošos darbus ir už tai gavo gardžiai pavalgyti, minkštus pūkų pataluose išsimiegoti. Kai mama nueidavo į jų aplankyti, visada grįždavo su lauktuvėmis. Kai sesutės atėidavo sekmadeniais į stovyklą, šeimininkė visada įdėdavo mums lauktuvių — pyrago.

Kartą vienas ūkininkas atvyko brolio Viktoro pažiūrėti. Šis sėdėjo ant lovos su užrišta skaudancia ausimi. Brolis tada labai menkai atrodė — didelės akys, pasišaušę plaukai, perkreipta surišta galva, jis atrodė, kaip toje dainoje „žvirblis naba-gėlis, visas negalėjo“. Ūkininkas pasižiūrėjo į jį, numojė ranka ir išėjo. Tikriausiai pamanė — toks iš jo ten darbininkas, bus daugiau bėdos, negu naudos. Vėliau brolio

ausis gydė tas pats daktaras, kuris anksčiau gydė mane. Broliai taip pagydė, kad jam daugiau nebeskaudėjo ausų. Jis ir dabar tą daktarą prisimena, ir giria. Sako, kad jį išgelbėjo nuo ausų skaudėjimo.

Vyresnieji, nepatekę dirbti pas ūkininkus, turėjo eiti į švino, vario ir kitų metalų kasyklas. Jų padėtis buvo sunkesnė: turėjo toli nueiti ir darbą ir grįžti į namus. Geresnio maisto nedavė, tik mokoje pinigais. Kai kurie labai nusilpo, pradėjo sirgti, nebegalėjo pavaikščioti. Vienas jaunas vyrukas taip susirgo, kad ir po karo amerikiečiai jį paėmė į ligoninę nebeišgydė — jis mirė.

Prisimenu, viena mūsų kambario gyventojų, Elena Pajuodienė, grįždama iš kasyklų, parsinešė šunienos mėšos. Pasiruošusi, pasitaisė ir pasidėjo ant stalo valgyti. Ilgai sėdėjo, žiūrėjo į, savo patiekalą, svarstė — valgyti ar nevalgyti! Sakė mėsa yra

mėsa, nesvarbu kokio gyvulio. Bet tie svarstymai nieko nepadėjo, niekaip nepasiryzo valgio praryti, ir visą patiekalą išmetė lauk.

Einant karui prie pabai-gos, mūsų maistas vis eidavo blogyn. Mus civilius išleisdavo išeiti už stovyklos ribų. Daug kas eidavo pas ūkininkus ir parsinešdavo iš jų kiaušinių, kiti bulvių, treči duonos. Vieną dieną aš su broliu išėjome laimės išmėginti. Nepasiekus pirmo ūkininko, mus užpuolė didelis šuo. Atsikratę šuns,ėjome toliau. Beeinant per laukus, mus užpuolė skrendantis lėktuvas — naikintuvas. Nežinau kieno tas lėktuvas buvo — vokiečių ar amerikiečių, jis pradėjo į mus šaudyti, mes vos spėjome palįsti po stovinčių laukuose ūkininko vežimu. Lėktuvui nusikridus, nutilus, mudu kuo greičiausiai skubėjome parbėgti į stovyklą — namus. Mūsų iškyla buvo be jokios naudos. Grįžome be jokio laimikio ir dar labai išgąsdinti

šuns ir lėktuvo.

Be mūsų stovyklos komen-danto, kuris atvykdavo kasdien į stovyklą jos patikrinti, dar aukštą vietą stovykloje užėmė vienas čekas. Jis dėvėjo civilinius rūbus ir buvo labai geras mums — lietuviams. Nežinau kur jis gaudavo, bet vis kartas nuo karto mus sušelpdavo maistu. Greitai įbėgęs į mūsų kambarį, ant stalo padėdavo tai sūrio gabalą, tai duonos, tai sviesto ir, nieko nesakęs, greitai dingdavo.

Šioje belaisvių stovykloje buvo ilgiausias apsisistojimas vienoje vietoje. Čia išgyveno maždaug nuo vasario pradžios iki gegužės mėnesio.

Pagaliau sulaukėme amerikiečių. Tas istorinis įvykis atsitiko per pačias Velykas, balandžio 4 dieną. Anksti rytą viena gyventojų iš kito kambario, verkdamas įbėgusi, liepė greitai eiti į stovyklos aikštę. Mes dar nesupratome, kas atsitiko.

Bus daugiau

Bičiulystė

Parengia Ligija Tautkuvienė,
talkingant sūnui Adomui

Rašykite mums „Draugo“ adresu su nuoroda „Bičiulystei“
arba P.O. Box 4102, Wheaton, IL 60189
el. paštas: biciulyste@aol.com

RAŠOME „BIČIULYSTEI“

Lapkričio 1-ąją Kopenhagoje numatytas ES viršūnių susitikimas, matyt, nesulauks Putin, nes Danijos valdžia neuždraudė spalio 28-29 d. rengti „Pasaulinį cečenų kongresą“, kurių dalyviai yra Movladi Udugov ir kiti Cečenijos respublikos Ickerija prezidento Aslan Mashadov atstovai. Rusijos VRM ministro pavaduotojas Valerij Loscinin, pakvietęs Danijos pasiuntinį Maskvoje Lars Vissing, pagrasino, kad šis „provokacinė antirusinė akcija, kurią leidžia rengti Danijos valdžia, turės tiesiogiai neigiamą poveikį abipusiam šalių bendradarbiavimui, sumažins Rusijos – Danijos galimybes rengti susitikimą aukščiausio lygio. Danijos vyriausybės aplaidumas tik parodo, kas ji solidarizuojasi su cečenų teroristais, o tai prieštarauja JT rezoliucijoms“.

Rusija, matyt, pamiršo, kad, pagal Danijos konstituciją, šioje šalyje gali būti rengiami įvairūs renginiai, taip pat cečenų kongresas, tad jo uždrausti nėra teisės.

*** Cečėnai, užėmę teatro salę, stambiu planu filmavo įkaltus, patys save ir visa, kas vyksta. Moteris, cečėnams prisitačiusi profesionalė žurnalistė, pasisūlė padaryti reportažą, tardama: Noriu, kad žmonės sužinotų, kas realiai vyksta salėje. Cečenų kovotojai atidavė jai mėgėjišką kamerą. Moteris pakvietė iš salės žilstelėjusį vyriškį atlikti operatorių (filmuotojų) darbą. Ji sėdėjo scenoje ir kalbino pirmosiose eilėse sėdintiuosius, klausdama, ko jiems trūksta, ką jie norėtų pasakyti, kad sužinotų žmonės. Po to šią moterį užgrobė paleido. Žmogus, perteikęs tardytojams tokią informaciją, sakė girdėjęs, kaip moteriai paliekant salę, ji buvo paklausta, ar nufilmuotą medžiagą turi su savimi. Jis taip pat kalbėjo ir apie TV laidas, kurias matė jau būdamas ligoninėje. Pamatęs keletą laidų apie šį įvykį, buvo nustebintas, kad nematė nė vieno vaizdo iš to, kas buvo nufilmuota. Peršasi išvada, kad, arba juostelė buvo atimta ir nutarta jos nerodyti, arba ji nepateko iki teisingumo organų. Manoma, kad galėjo būti ir dvi juostelės. Kita įkaltė tvirtina, kad, paleidus dujas, užgrobė turėjo susprogdinti bombas (jei jos buvo tikros) ir laiko tai stebuklu, kad to neįvyko.

Tai, kad Rusija slepia, koks tikslas skaičius žuvo nuo dujų, kur dingę per septyniasdešimt žmonių, kurių pavardžių neskelbia oficialūs šaltiniai ir kokios rusišios dujos buvo paleistos, kad net gydytojai negalėjo padėti apsinuodijusiems, tik patvirtina, jog Rusijai nieko nėra neįmanoma, siekiant tikslo. Nutraukdama karą Cečenijoje, Rusija būtų pademonstravusi gerą valią. Deja, nafta, dizelinas, koks imperalizmas ir komunizmo palikimas šandien skaičiuoja aukas, kurių galėjo nebūti. Jau nekalbant apie cečenų tautos genocidą. Ne veltui, suprasdamas savo kaltę, Putin žaidžia kitaip —

nevyksta į Kopenhagą.
(Nepriklausomi žinių šaltiniai).
L. T.

Mano vyras — cečėnas. Susituokėme dar gerokai prieš nepriklausomybės atstatymą. Esame skirtingos religijos. Tačiau niekad nei jis man, nei aš jam nesiūlėme pereiti į jo ar mano tikėjimą. Religija netrukdo gyventi dviems, vienas kitą mylintiems, žmonėms. Turime du vaikus. Maniau, kad iškilis problema, kai reikės juos krikštyti, nes mano tėvai, giliai religingi žmonės, būtų labai sielvartavę, jei nepakrikštytume. Mano vyras, apsišvietęs žmogus sakė man, kad jos šeima gyvena žmonos tėvų žemėje ir jam privalu gerbti priimtus nusistatymus. Mums neteko smarkiai susipykti, būdamas staigus, greitai priimančias sprendimus, kartais ir svarstyti, su kiek laiko sugebant, su praputęs, kad klydo ar tiesiog daryti taip, kaip turėtų būti geriau. Mes, lietuviai, jam esame įdomūs žmonės — per lėti, per ramūs. Bet, kaip jis sako, lietuvės moterys labai panašios į cečenų moteris. Iš jo sužinojau labai daug apie Cečeniją, jos žmonių didvyriškumą, kovą prieš totorių — mongolų, caro ir rusų priešpauką. Ši tauta visą laiką kovojanti. Bet ji nėra tamsi, nepasipšvietusi, kaip dabar bandoma teigti per visus Rusijos, neretai lietuviškos spaudos, kanalus, kad tik pažeminti, sumenkinti. Aš pati susidomėjau Islamu, Koranu. Idomu, kad visos religijos turi tokių pačių savybių kupiną gerąjį Dievą — ar tai Allachas, ar Viešpats, ar Buda. Niekada nepriimsiu kito tikėjimo, neįžeisiu savo tėvų. Mano vaikai — katalikai, susipažino su Islamo religija. Jų laisvas pasirinkimas — Dievas yra vienas. Jis neturės nei rasės, nei tautybės.

Beje, prasidėjus 1999 m. Rusijos provokacijai Dagestane (apkaltinti cečėnai!) vyro sesuo su vaikais apsigyveno Lietuvoje, o jos vyras žuvo prieš keletą metų — nušovė rusų kareiviai. Norėčiau, kad skaitytum žinotų, jog cečėnai, kurie gyvena Lietuvoje ir yra piliečiai, sąžiningai tarnauja Lietuvai. Kai kurie dirba vadovaujanti darbu. Mano vyras kalba lietuviškai. Kartais vaikai pajaukiau, kad tėtis kalba su cečėniškais prieskoniais. Idomi tautos istorija. Tik prieš dvyliką metų buvo nutrauktas rusinimas Cečenijoje. Jie išgyveno panašiai tą patį, ką ir lietuviai, kai 1864 metais buvo uždrausti lietuviški rašmenys. Tik cečenų inteligentijos dėka, cečenų kalba, kaip lygiateisė, sugrįžo mokyklon. Mano vaikai išmoko cečenų kalbą. Tai daugiau pagarba tėvui. Tiesa, kai nori ką susitarti, kad mama nesuprastų, tarpusavyje susižabzdžia cečėniškai. Aš, suprantu, bet kalbėti lyg ir neįšėina. Musulmonų religija leidžia turėti keturias žmonas. Esu vienintelė. Nugyvenome šešioliką metų kartu, išliko meilė, pagarba, supratimas, pasitikėjimas. Kovojantis cečėnas už šalies laisvę, kovoją

LAIŠKAS IŠ AMERIKOS

Kas širdy brangiausia, tu juk nežinai,
Man tik mylimiausia — vien šeima, tikrai.
Aš savy nežiojau netgi tris širdis:
Dukrą, sūnų, vyrą — tai mana viltis.

Dar yra brangiausia man ir Lietuva.
Ji toli nuo mūsų — tai kita bėda...
Kada pamatysiu jūs visus kartu...
Jau prabėgo metai, dar du už kalnų...

Pavargau nuo visko, trūksta tik „žalių“,
O Tėvyne mūsų nėra tiek darbų!
Nevažiutuotų šeimos iš savo šalies,
Bet nemato ir neturi kitos išeities...

Susitikę mes, lietuviai, kalbam ir juokaujam,
Šokam ir dainuojam, su visais bendraujam.
Dirbam plušam kiek tik galim, kad pasiekę tikslą,
Į namus sugrįžę, pamirštume viską.

Vaikai, prisiminkit, mokslas — tai svarbu!
Jūs pradžiugint galit pažymiu puikiu.
Ir uošviai geriausi, myliu jus labai,
Jūs vaikus prižiūrit, auklėjat kantriai.

Kaip norėčiau vėlai būti Lietuvoj,
Draugus susitikti ir pabūti krūvoj...
Dar sveikatos noriu palinkėti visiems,
Ištvermės, ramybės, laimės didelės!

Ateity bus visko, tik palaukt turi...
Mes gyvensim puikiai mylimoj šaly!
Ašarų pakalnės bus, aš tikrai žinau,
Bet tai bus iš džiaugsmo, kad jau sugrįžau...

O kol kas tikėtis reikia: viskas bus gerai!
Dieve, duok stiprybės, prašau nuoširdžiai,
Nugalėti ilgesį, neprarast vilties,
Kad lengviau gyventi būtų mums dėl ateities...

Regina Kromelienė

ir už šeimos stiprumą. Tai jiems labai svarbu. Nepaprasta pagarba motinai, tėvams. Iš šeimos valgiaraščio išnyko kiauliena, gyvulinės kilmės riebalai. Daug daržovių, aliejaus. Miltiniai patiekalai, kai kurie primena mūsų abriedukus, jautiena, sultiniai. Pradėjome žymiai sveikiau maitintis. Idomiau, kad mano tėvams tiko mūsų maistas, kurį gaminti išmokau iš savo vyro sesers. Cečėnai — nuoširdūs, garbės, labai išdidūs žmonės. Panašiai kaip ir mes, lietuviai. Mūsų šeimoje prisiglaudę dar dviejų žuvusių vyro artimųjų vaikai. Kai žinai, kad šie vaikai nebūti nei motinos, nei tėvo, nei savo žemės, norisi jiems meilės duoti daug daugiau, nei saviesiems. Nėra lengva, bet šilumos mūsų namuose visiems pakanka. Jei karas tęsis ir toliau, tai Cečenijoje tuoj nebeliks cečenų — juos visus baigia išžudyti. Vyksta tikras genocidas. Sunkiausias ir vėl pavergus cečėnus, Rusija atsisuks į kitas tautas. Jau šiandien, gerai išsiūriškime, kas vyksta Lietuvoje — nafta, elektra, dujos, kieno rankose? Rinkimai artėja. Kokius pažadus ir vėl žarstys „liaudies išrinktieji“, laikinai atsimen, kam turi tarnauti. Dieve, globok Lietuvą, globok Cečeniją! Ar jie musulmonai, ar liuteronai, ar budistai — žmonės, kurie tiki ir meldžiasi vienam Dievui. Kas, jei ne jis, dar begali juos globoti?

Rašydama jums, noriu padėkoti savo giminėms, kurie padėjo prisiglausti Amerikoje, padėjo susirasti laikiną darbą. Kalėdoms grįžtu namo. Jums visiems — taikos, ramybės ir artėjančio švenčių džiaugsmo.

Danutė M.

MOTERIMS

Alvyda Gudėnienė

Ruduo įpusėjo. Tavo veidelis dar turi vasaros saulės, vėjo, vaisių ar daržovių pėdsakus — šviežumo, skaistumo. Tačiau, rudeniui pasibaigus, ateis žiema, anksčiau tams, anksčiau baigsis diena. Nepamiršk ir neatsisakyk malonumo pasidaryti makiažą. Neatsisakyk malonumo puošniam apsirengti. Kad ir retsykiais. Mylėk save ir neatsisakyk malonumo skaniai pavalyti. Neatsisakyk idomos malonios draugijos. Jei negali eiti su draugu ar vyru, gal jo neturi — drąsiai eik viena. Gyveni vieną kartą, tad gyvenk ir sau. Ypač, jei vaikai jau užaugę ir savarankiški. O jei ir nesavarankiški, pratink juos, kad taptų tokiais, nes jie ilgiausiai mėgsta lepinis mamos stebėjimą, tuo pačiu ją išnaudodami...

Dazniau pažvelk į save veidrodyje! Saugok savo plaukus: netampyk šaknų — kai džiovinai plaukus, nešukuok. Gali pradėti plikti, nes taip pešami plaukai neatsistato. Plaukus šukuok minkštu šepčiu. Nerūkyk! Rukalių odai

trūksta deguonies, ilgainiui ji pagelsta ir suglemba. Žinok, nesvarbu, kiek tau metų — jei mesi rūkyti, per kelis mėnesius suglebusi oda atsigaus! Nesiraukyk! Net jei turi judrų veidą ar esi pamaiva, nustok rodžiusi grimasas. Jei nuolat raukysi antakius, ar kaktą, neilgai trukus neatsiginsi raukšlų.

Ilgamžiškumui padės vitaminių kokteilis: vitaminai C ir E. Drauge su kasdieniais polivitaminais nepamiršk ir šių antioksidantų derinio. Jie neutralizuoja kraujyje laisvuosius radikalus, kurie didina vėžio ir širdies veiklos sutrikimų riziką.

Nepamiršk, kad dirbančių moterų cholesterolio kiekis, kraujospūdis bei svoris mažesnis nei namų šeimininkių.

Įtampas greitai išgaruoja, kai ant kelių gyvas padaras, pvz.: murkia katinas. Ir ne tik jie. Naminių gyvūnų mėgėjų kraujospūdis mažesnis nei jų nelaikančių. Be to, ir cholesterolio jų kraujyje mažiau.

Nepamiršk, kad liesa jautiena yra 2,5 karto riebesnė už vištieną, be odelės ir 15

DARŽOVĖS — MŪSŲ SVEIKATA

Morkos. Harvard universiteto specialistai įrodė, kad moterims, kurios penkis kartus per savaitę valgė morkų, insulto rizika sumažėjo 68 proc! Viena morka per dieną du kartus sumažina plaučių vėžio riziką, net jeigu žmogus anksčiau rūkė. Be to, nustatyta, kad morkos mažina „blogą“ cholesterolio kiekį kraujyje. Daugelis mokslininkų jas laiko tikru sveikatos ir jaunystės eliksyrų. Beta-karotinas, kurio gausu morkose, svarbus sveikatai. Medikai teigia, kad širdies ligomis sergančių žmonių kraujyje beta-karotino paprastai būna per mažai. Beta-karotinas saugo akis nuo įvairių senatvinių ligų. Vienoje vidutinio dydžio morkoje yra maždaug 6 mg beta-karotino. Dar daugiau jo turi morkų sultys (stiklinėje — apie 24 mg). Nepamirškime, kad vien grynios morkų sultys neišskiria beta-karotino. Prieš vartojant sultis ar tarkuotą morką, reikėtų įpilti grietinės ar ištirpdyto sviesto.

Cesnakas. Cesnakas kovoją su virusais ir bakterijomis, mažina cholesterolio kiekį, neleidžia susidaryti trombam, reguliuoja kraujo spaudimą, mažina vėžio riziką. Cesnako skilteleje mokslininkai jau „surado“ daugiau kaip 400 įvairių vertingų medžiagų, tarp jų — beveik visus žinomus antioksidantus. Iki šiol nėra ištirta iki galo, kurios iš tų medžiagų naudingiausios sveikatai. Kad cesnakas turėtų teigiamą poveikį sveikatai, jo reikėtų valgyti kasdien. Tiesa, po nedaug —

užtenka dviejų trijų skiltelių. Dėl nemalonaus jo kvapo Anglijoje kurį laiką buvo reikalaujama, kad žmonės, kurie juos valgė, tik praėjus keturioms valandoms gali naudotis viešojo transportu. Laikai keltis ir jau šiandien galima įsigyti cesnako, kol kas vienintelio iš šio sąrašo, sudėto į tabletes, kapsules, miltelius. Na, o mėgstantiems gryną cesnaką, patariama pavalgus išgerti šilto pieno puodelį ir taip sumažinti sklindantį aštrų kvapą.

Svogūnai. Cesnakui artimiausias yra svogūnas. Jį geriausia valgyti šviežią. Kad sumažinti specifinį kvapą, galima supjaustyti nuplykinti verdančiu vandeniu, trumpam pamarinuoti. Svogūnas turi daug panašių į cesnaką savybių: mažina vėžio, ypač skrandžio, riziką, skystina kraują, tuo pačiu trukdo susidaryti trombam, didina „gerojo“ cholesterolio kiekį. Raudonos spalvos svogūnų roputės yra vertesnės nei baltos. Jose gerokai daugiau kvercetino — reto antioksidanto, kuris mažina vėžio riziką, skatina kraujo gamybą. Burokėliuose esanti geležis yra susijungusi su organiniais junginiais, todėl organizmas ją gerai pasisavina. Ypač vertingos burokėlių sultys, kuriose, medikų nuomone, esantis betainas didina atsparumą vėžiui. Burokėlių sulčių skoniui „skaninti“ siūloma jas maišyti su obuolių, morkų ar kitų vaisių sultimis.

Špinatai. Tai tikros antioksidantų „saugyklos“, labiausiai vertinami dėl antioksidanto liuteino, kuris prilygsta beta-karotinui. Manoma, kad špinatai gali apsaugoti nuo ligų, kurias sukelia suaktyvėję laisvieji radikalai: vėžio, širdies ligų, padidėjusio kraujo spaudimo, insulto, kataraktos. Per dieną pakanka suvalgyti stiklinę šviežių sujauštų špinatų arba pusę stiklinės troškintų.

Pomidorai. Neseniai Vokietijos mokslininkai pomidoruose rado likopeno — antioksidanto, kuris su laisvaisiais radikalais kovoja net veiksmingiau už beta-karotiną! Su maistu pakankamai likopeno galima gauti tik iš pomidorų ir arbūzų. Kitose daržovėse bei vaisiuose jo yra nedaug. Kaitinamas likopenas nežūsta. Pomidorų sultys ir pomidorų padažai (visų

pamėgti „ketchup“ ir kt.) — puikus šio antioksidanto šaltinis. Yra duomenų, kad pagyvenę žmonės, kurie kraujyje netruksta likopeno, ilgiau išlieka fiziškai ir protiškai darbingi, sumažėja tulžies bei gimdos kaklelio vėžio rizika. 35 proc. JAV gyventojų turi padidintą kraujospūdį. Pomidorai padeda sureguliuoti kraujospūdį, sumažina jį. Naujausi mokslininkų tyrimai patvirtina, jog pomidorus valgantys žmonės sensta lėčiau.

Avokado. Avokados turi daug gliutatio — „liekninančio“ antioksidanto, kuris trukdo organizmui pasisavinti su maistu gaunamus riebalus, nors pats yra laikomas gana kaloringu ir riebiu vaisiumi. Tačiau avokadose esantys riebalai — tai „gerosios“ monosociosios riebalinės rūgšties. Valgant avokado „blogą“ cholesterolio kraujyje sumažėja greičiau nei laikantis specialios mažai riebalų turinčios dietos.

Burokėliai. Daugiausia jodo, daug retų mineralinių medžiagų turinti daržovė, kuri gerina medžiagų apykaitą, skatina kraujo gamybą. Burokėliuose esanti geležis yra susijungusi su organiniais junginiais, todėl organizmas ją gerai pasisavina. Ypač vertingos burokėlių sultys, kuriose, medikų nuomone, esantis betainas didina atsparumą vėžiui. Burokėlių sulčių skoniui „skaninti“ siūloma jas maišyti su obuolių, morkų ar kitų vaisių sultimis.

Salierai. Juose vertingų medžiagų mažiau nei išvardintose daržovėse, dažniausiai vartojami kaip prieskonis. Salierai ramina nervus, skatina šlapimo išsiskyrimą (prieš menstruacijas organizmas linkęs kaupti skysčius), padeda esant skausmingoms mėnesinėms — gausiau valgomai iki jų atsiradimo.

Pagal užsienio ir Lietuvos spaudą parengė A. T., L. T.

kartų riebesnė už tuną. Nebaisu, jei mėsa pasilepinsi kartą per savaitę, tik rinkis liesesnes mėsos išpjuvas (jautienos filė, jautienos nugarinės pjaušnį) ir venk riebesnių (pvz., šonkauliukų).

Grožio procedūros skubantiesiems: Makiažas gali paslėpti nuovargį, gali paslėpti defektus. Tobulas makiažas nepastebimas. Pats geriausias — natūralus. Jei moteriai kas nors pasako komplimentą dėl gražiai nupiešto veido, verta susimąstyti.

• Rytas valyti veidą šveičiamuoju kremu ar valomąja žele.

• Paskui tepti drėkinamuoju ir akių kremu.

• Paskutinis etapas — dekoratyvioji kosmetika.

• Vakaraus kruopščiai nuvalyti valomąja žele, pageidautina su jūros dumbliais.

• Patepti naktiniu kremu.

Jei per 10 sekundžių šveičiamuoju kremu nuvalai veidą, o po to per 5 sek. padengi jį drėkinamuoju, vadinasi esi puiki savo veido žinovė, o tavo pirštai jau pakankamai igudę. Dekoratyviosioms priemonėms galima skirti nuo 3-4 iki 10 min.

Makiažas gali paslėpti nuovargį, gali paslėpti defektus. Tobulas makiažas nepastebimas. Pats geriausias — natūralus. Jei moteriai kas nors pasako komplimentą dėl gražiai nupiešto veido, verta susimąstyti.

AR ŽINAI, KAD...

*** Japonijos sukurtas robotas, kuris netolimoje ateityje galės atimti darbą iš banko apsaugininkų ir grobį iš plėšikų. Apsaugos sistemas kurianti bendrovė „Secom“ pareiškė, jog mechaninis inkasatorius gali savarankiškai pervežti materialines vertybes ir apsaugoti jas nuo nusikaltėlių. Išvaizda robotas primena didelę metalinę dėžę su vikšrais. „Technikos stebuklas“ yra 140 centimetrų aukščio, 120 centimetrų ilgio ir 87 centimetrų pločio. Jis sveria 380 kilogramų. Lygiu paviršiumi robotas juda žmogaus greičiu ir net gali įveikti laiptus. Robote įrengta talpa brangenybių saugojimui, taip pat daugybė daviklių, kurių pagalba jis orientuojasi erdvėje ir seka paskui savo šeimininką — inkasatorių — žmogų, kurį jis atpažįsta „iš veido“ per nedideles televizijos kameras. Jei robotas atsiliks nuo šeimininko, jis balsu paprašys jo eiti lėčiau ir jį vysis. Užpuolimo atveju robotas atpažįsta neeilinę situaciją ir paleidžia dūmų užsklandą. Pašaliniam žmogui bandant prisitarti, robotas užmes ant jo tinklą ir „nuginkluos“ galinga elektros iškrova. Roboto inkasatoriaus kūrimas bendrovei atsiėjo kelis šimtus tūkstančių dolerių. Šiuo metu robotas jau įžengė į galutinį bandymų tarpinį, pagal kurio rezultatus mašina bus patobulinta, o netrukus, tikriausiai jau ateinančiais metais, bus pradėta ir masinė robotų gamyba.

*** Spalio 9-14 d. Vokietijos miestuose vyko Lietuvos kultūros dienų renginiai. Vokietijos mieste Miunchene rašytojų Renatos Šerelytės ir Jurgio Kunčino kūrybos skaitymais prasidėjo Lietuvos kultūros dienos „Centras yra Rytuose“. Miuncheno kultūros centre „Kunstverein“ atidaryta viena žymiausių šiuolaikinių Lietuvos videomėgėjų lenkų Deimanto Narkeviciaus kino ir videomeno kūrinių paroda. Vokietijos žinovams buvo pristatytas 2001 m. tarptautinėje Venecijos bienalėje rodytas dokumentinis etudus apie Lietuvos elektrinę „Lietuvos energiją“ ir visai naujas, pirmą kartą plačiai publikai rodomas D. Narkeviciaus filmas „Kaimietis“.

Trumpai apie viską

(Naudojantis „Lietuvos ryto“ (LR), „Lietuvos žinių“ (LŽ), „Respublikos“ (R), „Kauno dienos“ (KD), „Klaipėdos“ (K), „Valstybės žinių“ (VŽ) dienraščiu, BNS ir kitos informacija)

* Seimas pritarė strateginiam Lietuvos vystymo planui, palaimino projektą, numatantį Kauno ir Vilniaus susiliejimą. Sąvoka „dipolis“ Lietuvoje netolimoje ateityje ketinama vadinti hibridą, sukurta iš Vilniaus ir Kauno miestų. Sėkmingai įgyvendinus šį projektą, turėtų atsirasti urbanistinis vienetas, galintis kandidatuoti į „Euro City“ statusą bei didesnę investuotojų prielankumą. „Miestai, kuriuos skiria 100 kilometrų, Vakaruose jau seniai daug kur traktuojami kaip vienas administracinis centras. Sukūrus Vilniaus ir Kauno metropoliją, ji būtų atsvara tokiems milijoniniams miestams kaip Ryga ar Minskas, turėtų žymiai platesnes galimybes dalyvauti įvairiose Europos Sąjungos programose, pretenduoti į investicinius projektus ir t.t.“, sakė kauniečių į Seimą deleguotas Kleimensas Rimšelis. (KD, Elta)

* Augant vidaus rinkai, vartojimas didžiuosiuose miestuose džiugina prekybininkus. Stebinanti kauniečių perkamoji galia privertė didžiuosius prekybos tinklus suklusti ir pagreitinti parduotuvių plėtrą mieste. Prekybos tinklų atstovai tvirtina, jog nišų plėstis Kaune pakanka, todėl greitai prasidės statybos. Bendrovė „VP Market“ renka siūlymus „Hyper Maximai“, statomame Vytėnų prekybos centre atsiras „Hyper Rimi“ parduotuvė, plečiasi „Iki“ tinklas, nemiega ir vietiniai miesto tinklai. Tačiau prekybos tinklų vadovams nerimą kelia turgų populiarumas tarp kauniečių. Pasak jų, Kaune turgavietės yra populiariausios, pa-

lyginti su kitais miestais, čia turgūs užima nemažą rinkos dalį. (KD, Elta)

* Treminiai, politiniai kaliniai, rezistencijos kovų dalyviai, sausio 13-ąją nukentėjusieji sovietinėje armijoje, narkomanai, prostitutės, prekybos moterimis aukos, grįžę iš įkalinimo įstaigų — tai asmenys, kurių problemomis rūpinasi Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Nukentėjusių ir socialinės rizikos asmenų skyrius. Pasak skyriaus vedėjo Vyto Miliausko, šiuo metu vykdomos 4 programos, kurios apima pagalbos bei paramos teikimą minėtoms asmenų grupėms. Visai nauja sritis, kurioje pradėta dirbti šiais metais — parama prekybos moterimis aukoms. Prekybos žmonėmis ir prostitucijos kontrolės bei prevencijos 2002-2004 m. programai įgyvendinti šiemet skirta 90,000 litų. (KD, Elta)

Seimo ryšių su Čėčėnija grupėje — didelis pagausėjimas

Atkelta iš 1 psl. dalyvavo šią savaitę Danijos sostinėje vykusiam Pasauliniame čėčėnų kongrese, sukelusiam Danijos ir Rusijos santykių krizę.

Šiame kongrese taip pat dalyvavo ir Lietuvos opozicinės Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) vadovas,

„Mažeikių nafta“ šiemet patyrė 173 mln. litų nuostolių

Atkelta iš 1 psl. teigė, jog, nepaisant patirtų nuostolių, antrąjį ketvirtį susivienijimas dirbo efektyviau nei metų pradžioje. Šių metų susivienijimo veiklai, anot jų, įtakos turi

* Jonavos rajone esančiame Londono kaime lankėsi Didžiosios Britanijos ambasadorius Lietuvoje Jeremy Hills. Jis atidengė kelrodį į šią vietovę. Britų ambasadorių ir ceremoniją pakvietė Dumsių seniūnijoje, be Londono kaimo, dar yra Šveicarijos ir Parvyžiaus kaimai. Pastarajam jau pagamintas kelrodis, jis bus pakabintas, kai į ceremoniją galės atvykti Prancūzijos ambasadorius. Šiais metais vykusioje Šveicarijos kaimo šventėje dalyvavo ir Šveicarijos garbės konsulas Lietuvoje Bruno Kasparas. (KD, LR, Elta)

* Premjeras Algirdas Brazauskas kreipėsi į Pasaulio banką su prašymu įvertinti žinių ekonomikos būklę Lietuvoje. Metų pabaigoje bus pateiktos išvados bei rekomendacijos. Dar nepaskelbus ekspertų studijos žinoma, kad Lietuva žinių ekonomikos srityje užima vieną paskutinių vietų tarp Europos Sąjungos valstybių kandidačių. Jau aišku, kad ekspertai pirmiausia siūlys reformuoti švietimą, mokslą ir studijas. Lietuvos

parlamentaras Vytautas Landsbergis bei du buvę parlamentarai — Rytas Kupčinskas ir Algirdas Endriukaitis.

Oficialūs Vilnius laiko nepriklausomybės siekiančią Čėčėniją Rusijos dalimi, bet ragina taikiomis priemonėmis spręsti jos problemą.

smukusios naftos perdavimo maržos.

53.7 proc. „Mažeikių naftos“ akcijų priklauso Rusijos bendrovei „Jukos“, 40.66 proc. — valstybei. (BNS)

universitetų vadovai prastą studijų kokybę teisingai išsprendė. (LŽ, Elta)

* Trys Šiaurės Lietuvos prekybos sistemos — šiaurinės „Tau“ ir „Kubas“ bei mažeikiškos „Grūstė“, valdančios per 30 parduotuvių, pasirašė bendradarbiavimo sutartį ir vienija jėgas konkuruoti su didžiaisiais prekybos tinklais. Veikdamos kartu bendrovės tikisi sumažinti išlaidas, iš tiekėjų ir gamintojų išsiderėti didesnių nuolaidų. Konkurentų nuomone, pasiekti visus tikslus bendrovėms bus sudėtinga, nors pripažįsta, kad tai pažangus būdas konkuruoti. (VŽ, Elta)

* Kauno technologijos universitetas, įvertindamas savo buvusio auklėtinio ir dėstytojo pastangas įtvirtinant Lietuvos nepriklausomy-

Lietuvoje numatomas statybų augimas

Atkelta iš 1 psl. valstybė parėmė būsto paskolų teikimą, kompensuodama dalį palūkanų gyventojams, įrašytiems į eiles savivaldybėse.

A. Šeštakauskas teigimu, kitais metais statybos ir toliau augs, nors minėtų valstybės kompensacijų jau atsisakys.

Nuo 2003 m. sausio 1 dienos išgaliosiančiame Gyventojų pajamų mokesčių įstatyme numatyta neapmokestinti palūkanų už paimtą iš banko paskolą gyvenamajam būstui statyti arba jam įsigyti, taip pat palūkanos už gyvenamojo būsto finansinę nuomą. Tiesa, neapmokestinamoji suma neturi viršyti 25 proc. gyventojų pajamų.

Tačiau Lietuvos statybininkų asociacijos prezidentas tikino, kad spartus augimo tempai pastebimi tik sostinėje. Šiek tiek aktyvėja statybos Klaipėdoje ir Kaune, tačiau regionų statybininkai tebegyvena Rusijos krizės patirtą nuosmukį. Nebent jiems pavyks gauti rangą arba tapti

bei paramą mokslui, suteikė Garbės daktaro vardą Bronislovui Lubiui. (KD, Elta)

* Ieškodama naftos Kintų botaniniame draustinyje bendrovė „Minijos nafta“ sukelė gamtininkų pasipiktinimą. Jie teigia, kad naftininkai nepaisė draudimo ir per saugomas Kuršių marių pakrantės pievas pasivažinėję sunaikinę techniką išnaikino retų augalų buveinę. (LŽ, Elta)

* Gintaro luita, vadinama Saulės akmeniu, iš Gintaro muziejaus pagrobė keturi ar šeši Klaipėdos apskrities gyventojai. Taip mano šį nusikaltimą tiriantys pareigūnai. Jau žinoma, jog daugelis nusikaltimo įrankių dalių buvo pirktos Klaipėdoje esančioje parduotuvėje „Mūsų namas“. (LR, Elta)

subrangovais sostinėje.

Vilniaus banko atstovo teigimu, tikrovė tokia, kad apskritai bet koks kreditavimas, kartu ir būsto paskolų, iš esmės vyksta dviejuose didžiuosiuose miestuose.

Pasak Statybos industrijos asociacijos viceprezidento Vytauto Čapliko, statybų investicijų rinkos padėtis šiuo metu yra chaotiška — statybininkai dažnai nežino, ką jie statys kitais metais, nes investicijos yra nelabai nuspėjamos.

Nekilnojamojo turto vystymo bendrovės „Hanner“ valdybos pirmininkas Arvydas Avulis sakė, kad šiuo metu dėl rinkos padėties verslą kol kas geriau vystyti Rygoje negu Kaune ar Klaipėdoje.

Nekilnojamojo turto specialistai teigia, jog netrukus Lietuvoje bus pradėti statyti stambūs buitines prekių, drabužių, avalynės prekybos centrai, nes šių objektų trūksta. Užsienio investicijas paskatins ir Lietuvos narystė NATO bei Europos Sąjungoje.

DRAUGAS, 2002 m. lapkričio 1 d., penktadienis

5

A. † A. RIMANTAS JUOZAS SABATAITIS

Mirė 2002 m. spalio 23 d., sulaukęs 65 metų.
Gimė Lietuvoje, Raudonėje.

Giliame liūdesy liko: žmona Atena, sūnus Kristijonas, duktė Elena, anukas Leonas, sesuo Birutė ir dukterėčia Katryna, teta Viktorija, pusseserės Joana-Danutė ir Dominyka su šeima bei kiti giminės ir draugai Lietuvoje.

Velionio pageidavimu palaikai bus sudeginti ir palaidoti Lietuvoje. Atsisveikinimas su a.a. Rimantu įvyks šeštadienį, lapkričio 2 d. nuo 9 iki 10 val. ryto Marquette Parko laidojimo namų koplyčioje, kurioje 10 val. ryto įvyks religinės apeigos.

Nuoširdžiai kviečiame giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti.

Nuliūdę artimieji.

Laid. direkt. Donald M. Petkus, tel.: 1-800-994-7600, www.petkusfuneralhomes.com

A. † A. ANTANAS ŽEMAITIS

Mirė 2002 m. spalio 30 d., Bloomfield, MI, sulaukęs 57 metų.

Giliai nuliūdę liko: žmona Sherry; sesuo Aldona Bielskienė su vyru Mindaugu ir vaikais Živilė, Algirdas, Gediminu, Indrė ir Kaziuku; švainė Debbie su vaikais Alex ir Evan; teta Veronika Barščiauskienė bei kiti giminės ir pažįstami.

Velionis buvo sūnus a.a. dr. Jono ir a.a. Onos Žemaičių, ir brolis a.a. Jono.

A.a. Antanas buvo pašarvotas ketvirtadienį, spalio 31 d. Pamaldos bus atlaikytos penktadienį, lapkričio 1 d. 12 val. Auburn Crematory, Royal Oak, MI. Prašome prisiminti velionį savo maldose.

Nuliūdę artimieji

A. † A. ZOSEI TĖVELIENEI

tragiškai mirus Lietuvoje, jos broliui ZIGMUI GRIBINUI ir jo žmonai VIRGINIJAI reiškiamo didžią užuojautą, kartu paliekame maldos.

Marija Vaitkienė ir dukros Gražina ir Živilė su šeimomis

LIETUVOS KAIMYNAI

Atkelta iš 3 psl.

Dabartinis prezidentas L. Kučma kaltinamas korupcija, nesugebėjimu ištraukti Ukrainos iš sunkios ekonominės padėties, bendradarbiavimu su Maskva, nesugebėjimu bendradarbiauti su Vakarais, anti-

demokratišku krašto valdymu. Daugelį stebėtojų neramina faktas, kad opoziciją sudaro socialistai, komunistai. „Naša Ukraina“ partija su būsimu kandidatu į prezidentus Juscenko kol kas laikosi neutraliai. Tuo tarpu Kučmos ša-

lininkai įspėja Ukrainos piliečius apie pilietinio karo galią.

Žirinovskij, Dūmos vicepirmininkas pasiūlė Rusijos parlamentui diskutuoti klausimą: ar nepravesti rytinėje Ukrainoje referendumą prisijungti

prie Rusijos, kaip daro Baltarusija?

Nemažą sensaciją sukėlė Gruzijos parlamento pasiūlymas pakviesti buvusį Amerikos generalinio štabo viršininką gen. J. Salikavili kandidatuoti į prezidentus. Parlamentarą, matyt, paskatino

pavyzdys Lietuvoje ir Latvijoje. Gen. Salikavili, gruzino sūnus, gimė Varšuvoje 1936 m. 1958 jis įstojo į Amerikos kariuomenę, baigė savo tarnybą 1997 m. Po karo su Irakui generolas pasižymėjo pagalba kurdams, bandžiusiems nuversti S. Hussein.

IVAIRŲS

STATE FARM
Auto
Life
Fire
INSURANCE

Dėl draudimo skambink man

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street
Tel. 708-424-8654
773-581-8654

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS

Like a good neighbor, State Farm is there.®
State Farm Insurance Companies • Home Offices: Bloomington, Illinois

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukš. S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. 708-424-8654; 773-581-8654

A & S 24 HRS, 7 DAYS
773-631-1833
312-371-1837
FREE ESTIMATE
Apšildymo ir šaldymo sistemų visapusiškas aptarnavimas ir instaliacija
Vandens šildytuvai
Kaminai
Garinai boileriai
Centrinė šaldymo sistema

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Namams Paskolos, Apdraustos Sąskaitos

MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747

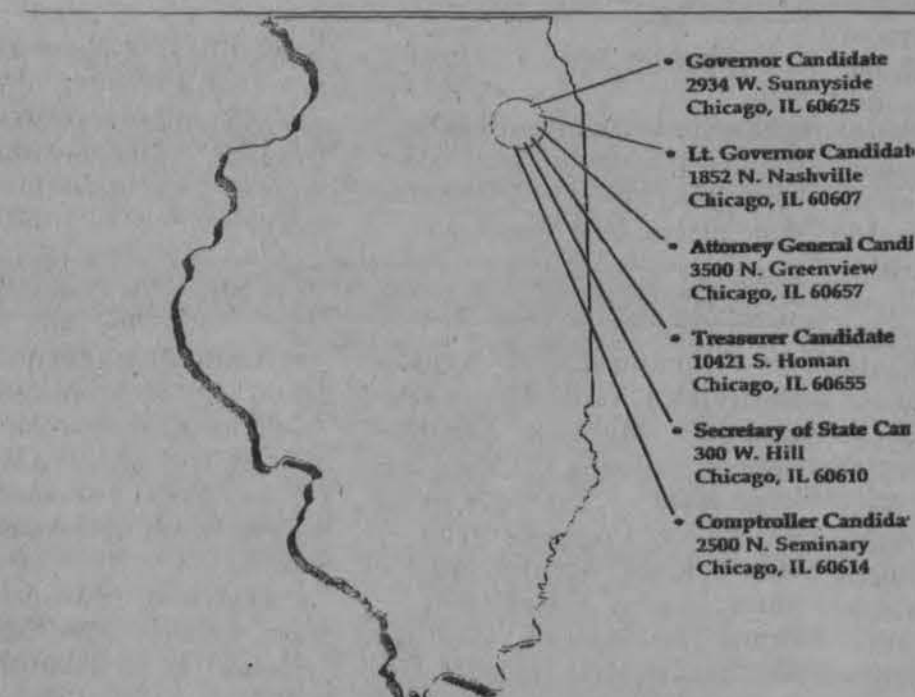
Stephen M. Oksas, President

Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 95 Metus.

BALSUOKITE TIK UŽ RESPUBLIKONUS

**ILLINOIS VALSTIJOS BALSUOTOJAI ATKREIPKITE DĖMESĮ!
VISI DEMOKRATŲ KANDIDATAI Į VALSTIJOS PAREIGŪNUS
GYVENA ČIKAGOS MIESTO RIBOSE**

**NELEISKIME ČIKAGOS DEMOKRATŲ MAŠINAI PASIGLEMŽTI
IR ILLINOIS VALSTIJOS KONTROLĘ**

LAPKRIČIO 5 DIENA

**BALSUOKIME UŽ RESPUBLIKONUS
BALSUOKIME UŽ PATYRUSIUS ASMENIS, O NE UŽ TUŠČIUS PAŽADUS**

ILLINOIS LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ LYGA

Paid for by Lithuanian American Republican League of Illinois. A copy of our report filed with the State Board of Elections is (or will be) available for purchase from the State Board of Elections, Springfield, Illinois.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Dainuojanti „Dainava“ darniai dainuos dailias dainas... Sekmadienį, lapkričio 3 d., 12:30 val. p.p., Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje. Koncerto rengėjai žada ne vien dvasiai, bet ir kūniui peno: bus pietūs (viskas už tą pačią nedidelę kainą). Publikai ypatingų įsipareigojimų nereikia, tik atsilankyti ir pasidžiaugti.

Meno pamokėlės vaikams. (nuo 8 m. amžiaus) vyks Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje. Dailininkė Irena Šaparnienė dėstys piešimo ir tapybos pagrindus, kompoziciją, šešėlių ir spalvų suvokimą, rankdarbius. Registruoti vaikus ir daugiau informaciją gauti galima telefonu 773-582-6500. Muziejaus adresas: 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL.

Amerikos Lietuvių Tarybos 62-asis suvažiavimas ruošiamas lapkričio 9 d. Balzeko lietuvių kultūros muziejaus patalpose, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL. Registracijos pradžia – 8:30 val. r. Suvažiavimo metu bus pristatoma metinės veiklos apžvalga ir tolimesnio darbo dėl tėvynės Lietuvos planai. Amerikos Lietuvių Taryba dabar jungia 15 centrinių Amerikos lietuvių organizacijų. Daugiau informacijos ALTo būstinėje tel. 773-735-6677.

Lietuvos Vyčių Vidurio Amerikos apygardos Mišios už mirusius vyčius bus aukojamos lapkričio 10 d., sekmadienį, 12:15 val. p.p. Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje, Marquette Parke. Mišias aukos kun. Antanas Zakarauskas. Visi Lietuvos Vyčiai ir jų draugai prašomi dalyvauti Mišiose ir prisiminti savo mirusiuosius. Po Mišių bus pietūs „Seklyčioje“. Vietą pietums reikia užsisakyti, skambinant Julie Zakarka tel. 708-425-5015.

Kalėdinė mugė Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, gruodžio 7 ir 8 d., nuo 9 val. r. iki 3 val. p.p. Norintieji prekiauti, stalus gali užsisakyti pas Aldoną Palekienę tel. 708-448-7436, o norintiems nusipirkti gražių kalėdinių dovanų, pabendrauti, skaniai pavalgyti, jokių „rezervacijų“ nereikia – tik ateikite!

Čikagos moksleivių ateitininkų kuopa kviečia visus lietuvius į Kučių šventę, kurią ruošia sekmadienį, gruodžio 22 d., 1 val. p.p. Jaunimo centre. Registruotis pas Oną Daugirdienę tel. 630-325-3277 arba elektroniniu paštu: odaugirdas@hotmail.com

J. ir V. Kirvelaičiai, gyvenantys Homer Glen, IL, atsiuntė 25 dol. auką, skirtą paremti a.a. rašytojo Jurgio Jankaus užbaigtos knygos „Pušis“ išleidimą. Auką galima siųsti Lithuanian Writers Association vardu, c/o Stasys Dziugas, 5729 Edge Lake Dr., Oak Lawn, IL 60453-4509.

Aktorė Audrė Budrytė-Nakienė ir rašytojas-režisierius Kestutis Nakas atliks įdomią savo kurybos programą literatūros vakare „Pavasaris rudenį“, lapkričio 15 d., penktadienį, 7 val. vak., Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje. Lietuvių rašytojų draugija prašo tautiečius gaučiai dalyvauti renginyje, nes jame pasirodys daugiausia jaunieji mūsų kūrėjai.

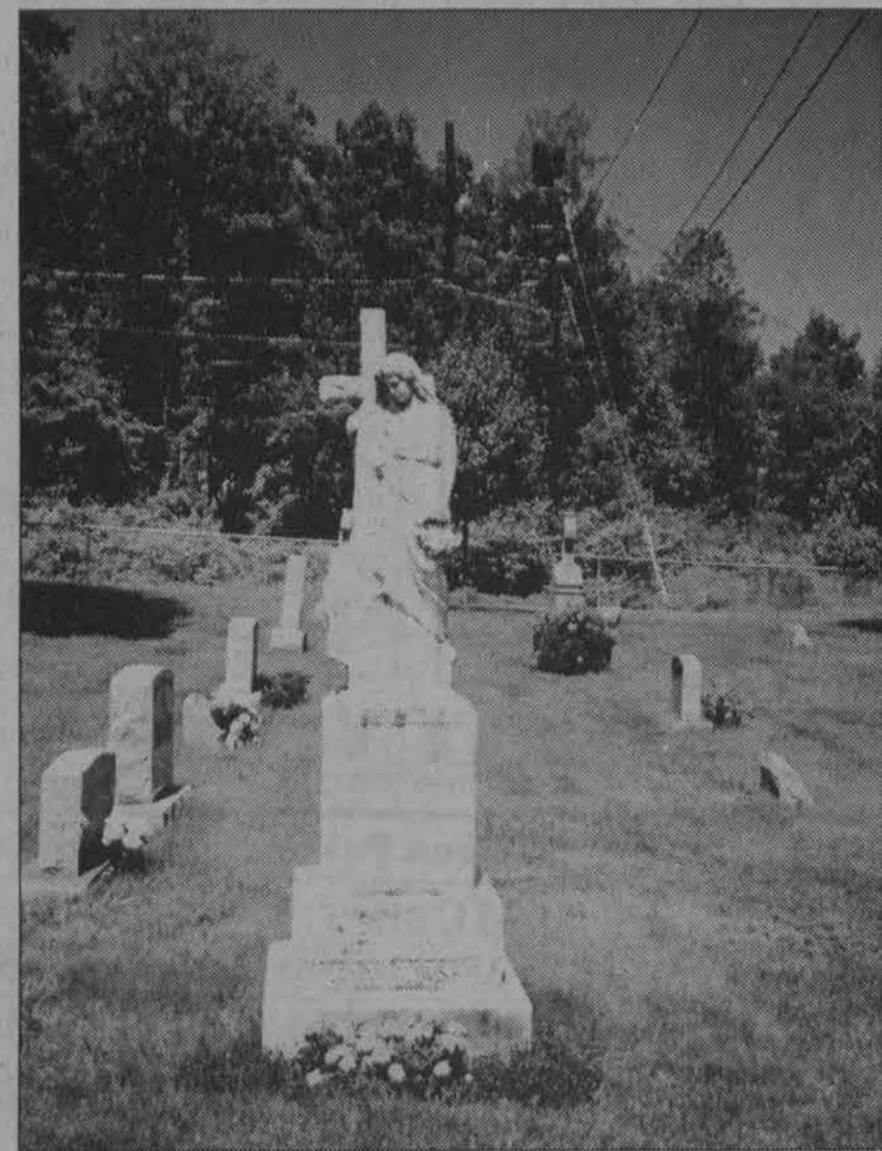
Lapkričio 2 d., šeštadienį, 12 val., Pedagoginiame lituanistikos institute (Jaunimo centre, Čikagoje) bus paskaita, tema – „Tarmės Lietuvoje ir jų perspektyvos“. Paskaitą skaitys Šiaulių universiteto lietuvių kalbos daktikos katedros dr. Stasys Tumėnas. Kviečiami ne tik buvusieji instituto studentai, bet visi, besidomintys lietuvių kalba dalyvauti. Po paskaitos – kavutė.

Kviečiama talka: šeštadienį, lapkričio 2 d., 9 val. ryto bus vėl kraunama „Saulutės“, Lietuvos vaikų globos būrelio siunta į Lietuvą. PLC rūšyje, prie Lietuvių fondo (sporto) salės, yra apie 700 dėžių. Rėnkamės Pasaulio lietuvių centro Lemonte žemutinėje mašinų aikštelėje 8:45 v.r. „Saulutė“ dėkoja visiems galintiems padėti sunešti siuntinius į talpintuvą. Dėl informacijos skambinti Ramintai Marcher-tienei (630) 243-9488.

Šv. Kazimiero kongregacijos seserys maloniai visus kviečia dalyvauti šv. Mišiose ir pasimelsti, kad kongregacijos išteigėja Motina Marija Kaupaitė būtų paskelbta palaimintąja. Mišios bus šį šeštadienį, lapkričio 2 d., 9:30 val. ryto, seselių motiniškame name, 2601 West Marquette Road, Chicago. Mišias aukos kunigas Wes Benak, OSA, augustinjonas, Šv. Ritos aukštesniosios mokyklos (St. Rita High School assistant principal) direktoriaus pavaduotojas.

JAV LB Čikagos Pietvakarių apylinkės valdyba kviečia visus į ceptelinį pietus. Lapkričio 10 d., sekmadienį, po 10:30 v.r. šv. Mišių ateikite į Švč. Mergelės Marijos Gimimo (Marquette Parke) parapijos salę pavalgyti skanių ceptelinų.

„Rudens simfonija“ – tai ne koncertas, o madų paroda, rengiama PLC Lemonte lapkričio 17 d., 12:30 val. p.p. Bus demonstruojamos gražiausios ir naujausios rudens bei žiemos sezono mados. Stalų ar vietos reikia užsisakyti iš anksto. Telefonai: 630-257-0153 ir 630-852-3204.

Scranton, PA, lietuvių katalikų Šv. Juozapo parapijos kapinės. Priekyje paminklas su užrasu: Chmieliauskiute. **Marijos Remienės** nuotr.

Kun. Jonas Kuzinskas, Šv. Kazimiero lietuvių kapinių direktorius, sekmadienį, lapkričio 3 d., 12:30 val. p.p. praves religinę dalį tradicinių Vėlinių iškilmų, vykusių Šv. Kazimiero kapinėse prie Steigėjų paminklo. Ta proga kalbės visuomenininkas Algis Regis, bus uždegta Vėlinių žvakė ir visi mūsų tautos mirusieji pagerbiami vainiko padėjimu, visų šių apeigų dalyvių giedama giesmė ir Tautos himnas. Prie paminklo garbės sargyboje dalyvaus uniformuoti šauliai ir ramovėnai. Visuomenė kviečiama testuoti mūsų tautinę ir religinę gyvųjų ir mirusiųjų bendravimo tradiciją gausiu dalyvavimu šiame bendruomeniškame mirusiųjų prisiminime, o vėliau individualiai apsilankant savo artimųjų ir draugų kapus.

Prezidento Valdo Adamkaus Rėmėjų komitetas ruošia šaunų pokylį 8 m. lapkričio 27 d., 7 val. vak., Willowbrook didžiojoje salėje. Nors rengėjai dar prašo neskelti, bet sužinojome, kad programą atliks vienas populiariausių Lietuvos muzikos žvaigždžių. Pokylio pelnas skiriamas V. Adamkaus rinkiminei kampanijai paremti. Vietas užsisakyti galima jau dabar, skambinant Willowbrook telefonu: 708-839-1000.

Jaunimo centro 45-asis suaktuvinis pokylis ruošiamas gruodžio 1 d., sekmadienį, centro didžiojoje salėje. Mišios t. jėzuitų koplyčioje už gyvųjų ir mirusių JC narius bus 3 val. p.p., giedos solistai Vaclovas ir Margarita Momkai. Po to akademija ir meninė programa, kurią atliks „Dainavos“ ansamblio vyrų vienetas, vadovaujamas muz. Dariaus Polikaicio. Skanią vakarienę paruos Rita Šakenienė; bus laimėjimai. Vieta užsisakyti, skambinant į JC raštinę – 773-778-7500, arba Mildai – 708-409-0216.

Ką „Draugas“ darytų be geraširdžių skaitytojų – savo nuolatinį geradarių, kurie įvairiomis progomis, o kartais ir visai be jokios progos, paremia dienraštį didesne ar mažesne auka. Dėkojame po 50 dolerių atsiuntusiems savo rėmėjams: **Filomenai M. Vilutienai** (Frankfort, IL); **Rimui ir Jūratei Dainauskams** (Woodridge, IL); **George Petkus** (Burbank, IL).

GAISRAS CICERO ŠV. ANTANO BAŽNYČIOJE

Po gaisro Šv. Antano parapijos bažnyčioje, Cicero, nepagarbiai ant šaligatvio sumesti palaimintojo Jurgio Matulaitis relikvijų likučiai.

Jono Kuprio nuotrauka.

Pereitą sekmadienį, spalio 27 dienos ankstyvą rytą, Cicero Šv. Antano bažnyčioje įvyko gaisras ir sudegė prie šoninio altoriaus stovėjusios, palaimintojo Jurgio Matulaitis relikvijos ir jo įremitas atvaizdas. Gaisras buvo nemažas, bet šalia relikvijų mažai ką palietė, tik išdegino virš relikvijų aukštą sienos ruožą, o šaliais stovintį Šv. Antano statulą ir meksikiečių papuoštą mirusius prisiminti stalelį vos pasvilio.

Kai lietuviai rinkosi į Mišias tą sekmadienio rytą, oras, net ant bažnyčios laiptų stipriai dvokė dūmais; bet buvo sunku tikėti, kad galėjo bažnyčioje kilti gaisras, o dar sunkiau suvokti, kad sudegtų brangus Palaimintojo relikvijos. Pamokslo metu parapijos klebonas, kun. James Kastigar, prabilo į lietuvių paaiškinti, kas nutiko. Penktą valandą ryto jį pažadino skambantis aliarmas ir, įėjęs į bažnyčią, pamatė liepsnas. Kol ugniagesiai atvyko, pats klebonas kartu su kun. Bill Zimmer sugebėjo užgesinti gaisrą. Matyt, gaisras buvo nemažas, nes, pasak klebono, sunaudojo tris didelius gaisrui gesinti cheminius cilindrus. Klebonas toliau pasakojo, kad neišku, kaip ugnis užsiliepsnojo, nes dar laukia gaisrininkų paaiškinimo. Jis įtaria, kad turbūt

gaisro priežastis buvo ne vietoje palikta žvakė. Klebonas keliskart užtikrino, kad visos bažnyčios durys buvo užrakintos ir kad anksti rytą bažnyčioje nieko nebuvo.

Savo kalboje pastebimai klebonas nei sykio neištarė Palaimintojo vardo, nei neišreiškė jokio gailesčio, relikvijų netekus. O jų netektis Cicero lietuvių sukrėtė. Palaimintasis Jurgis Matulaitis turi didelę reikšmę Šv. Antano parapijai, nes 1926 metais, per savo apaštalinį vizitą JAV-ėse, arkivyskupas Matulaitis pašventino naujai pastatytą Šv. Antano bažnyčią.

Sudegusios relikvijos buvo palaimintojo Jurgio Matulaitis vyskupo kepuraitė ir apykaklė. Abi buvo ilgesniam laikui paskolintos Šv. Antano parapijai – kepuraitė gauta iš Nekalto Prasidėjimo seserų, o apykaklė iš tėvų marijonų. Po Mišių būrelis lietuvių peržiūrėjo degesius, kurie buvo išnešti į lauką, bandydami atskirti sudegintus relikvijų gabalėlius nuo pelenų. Nors gaisras beveik viską sunaikino, kai kurios dalelės buvo aptažintos – tos buvo atskirtos ir saugiai laikomos. Bus tariamasi su tėvais marijonais ir seselėmis apie šių gabalėlių grąžinimą ir tolimesnį likimą. **Vida Kuprytė**

ILGĖS ŠVENTĖ IR GEDIMINO MŪŠIS „PAGAL ŽEIMĘ“

Senų, retų leidinių kolekcininkas Valentinas Krumpis atkreipė dėmesį į 1983 m. Čikagoje Lietuvių istorijos draugijos išleista „Lietuvių tautos praeitis“ VII tomasą knygą 1–4 (25–28), skirtą paminti „Aušros“ šimto metų sukakčiai. 313 psl. pateiktas chronologinis XI–XV a. Lietuvos istorinių įvykių sąrašas („Kronologinis sąrašas atsitikimų buvusių Kauno redyboje“, paimtas iš „Kovienos pamiatnaja knižka za 1861 god“), perspausdintas iš 1885 m. „Aušros“ 10–11 nr. Pasakojime apie 1320 m. Gedimino mūšį su kryžiuočiais yra minima Ilgės (dabar Vėlinių) šventė:

„Henrikas Plocke, marszalas Prusu riteriu, turėdamas 2000 kareivių susimušė su Gediminu pagal Žeimę, ir būdamas paveiktas pradėjo su savais bėgti. Pakliuvęs į ankszczią vietą tarp balų ir ežero Berzilio tapė sumusztas į juodą dumblą, pats galvą padėdamas drauge su 29 puičiausiais savo riteriais. Atlikusieji kareivai tapė iszmusztai visi ar per vejanczius juos Lietuvius, ar per prastus žmones, arba nuo bado ir szalczių galą sáv gavo. Nei vienas kalavijininkas nepalikto Lietuvoje. Ant atsiminimo to atsitikimo tapė įtaisia švente vardu Ilgės, kurią žmonės szventė iki paskutinei valandai stab-

meldystės“.

Lietuvių enciklopedija, išleista sovietiniais, 1966 m., apie Ilgės taip rašo:

„Ilgės – senovės lietuvių rudens šventė, skirta pagerbti mirusiesiems. Ilgės mini daugelis XVI–XVIII a. autorių. Jos buvo švenčiamos spalio pabaigoje–lapkričio pradžioje kapinėse. Vėliau, ėmus krikščionių dvasininkams senovės Ilgės papročius persekioti, jas pradėta švesti slapta namuose ir kapinėse. Į šventę, kuri trukdavo apie 2 savaites, susirinkdavo visos apylinkės gyventojai; už tariamąją laukų ir gyvulių globą dievui Žemėpačiui buvo aukojami gyvuliai. Iš aukai užmuštų gyvulių buvo ruošiamos vaisės, į jas kviečiamos mirusiųjų vėlės, kurioms po stalų buvo numetama po karsnelį įvairių valgių ir nuliejama alaus. Šventės metu merginos atlikdamos specialias apeigas dievo Vaižganto garbei, prašydamos, kad jis augintų ilgus linus. Krikščionybės įtakoje Ilgės imta vadinti vėlinėmis, paminėklais. Lietuvos šiaurės rytuose, Latvijoje ir Baltarusijoje iki pat XIX a. pab. išliko prietaringas mirusiųjų maitinimo vėlinių dieną paprotys: ant kapų buvo dedama truputis valgio ir gerimo vėlėms pasivaikinti“. (Remtasi S. Daukanto, M. Katkaus ir L. Juzeviciaus raštais).

Parengė A. V. Š.

Pal. Jurgio Matulaitis relikvijos, sudegusios praėjusio sekmadienio naktį Šv. Antano parapijos bažnyčioje, neišskios kilmės gaisro metu.

Jono Kuprio nuotrauka

Sudegusios pal. Jurgio Matulaitis relikvijos, išmestos ant šaligatvio prie Šv. Antano bažnyčios. Jas apžiūri vietiniai lietuviai – Olimpija ir Mindaugas Baukai.

Jono Kuprio nuotrauka.

Lapkričio 3 d., 12:30 val. p.p., Lietuvių fondo salėje (Pasaulio lietuvių centre) ruošiamas „Dainavos“ ansamblio koncertas, o po jo – pabendraavimo pietūs. Visi kviečiami.

Bronius ir Antosė Žemaičiai (Matteson, IL) parodė savo pasitenkinimą 2003 metų „Draugo“ kalendoriumi, atsiųsdami 40 dolerių auką. Ačiū jiems!

SKELBIMAI

• **Karaliaučiaus krašto lietuviškų mokyklų paramai** per Mažosios Lietuvos lietuvių draugiją Čikagoje aukko: \$300 – Tauragės lietuvių klubas Čikagoje, \$100 – Rita Svarcas, Arvidas Trumpjonas, Audre Veitas, \$50 – Frank Baldauskas, Algirdas Dapkus, Victoria Karaitis, Genovaitė Kaufmanas, Jonas Rejeris, Ema Žobrienė, \$25 – Algirdas Čepėnas, Algimantas ir Virginija Gureckas, Romas Jagminas, Bronius ir Aurelija Polikaiciai, Jonas ir Irena Smalstys, Jonas Vasys, Česlovas Žilionis, \$20 – Bruno Juodelis, Emilija Pakštienė, \$10 – Aldona Venckunas. Dėkojame visiems rėmėjams. **„Karaliaučiaus krašto lietuvių“, 1394 Middleburg Ct., Naperville, IL 60540-7011.**

• **Amerikos Lietuvių radijas**, vad. Anatolijus Šlutas –kiekvieną sekmadienį 7 v.r. per WCEV 14.50 AM. Tel. 773-847-4903, adresas: 4459 S.Francisco, Chicago, IL 60632.

• **Lietuvių fondui** vajuas proga aukojo: \$500 Ramunė Ambrozaitis, po \$200 Algirdas ir Regina Osciai, Aleksas ir dr. Danguolė Vitkai, po \$100 Arūnas ir Irena Draugeliai, dr. Roman ir Gražina Kaunai, Monika Lembergtienė, Vitalis J. Lembergas, Richard ir Zivile Reikeniai. Nuoširdžiai dėkojame ir prašome siųsti aukas ir įsigyti bilietus lapkričio 9 d. LF šventei Fondo raštinėje – 14911 127th St., Lemont, IL 60439, tel. (630) 257-1616. Už 100 dol. auką galima gauti bilietą nemokamai.